

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Ľubomíra Čižmárová

Colná správa ako správca daní v Českej republike

Diplomová práca

Olomouc 2015

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu na tému „Colná správa ako správca daní v Českej republike“ vypracovala samostatne a citovala som všetky použité zdroje.

V Olomouci dňa 30.3.2015

.....

Lubomíra Čížmárová

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som rada poďakovala vedúcemu svojej diplomovej práce JUDr. Pavlovi Matouškovi za poskytnutie materiálov, cenné pripomienky, rady a ústretový prístup.

Obsah

Zoznam použitých skratiek	6
Úvod	7
1 Základné pojmy.....	9
1.1 Clo a jeho definícia.....	9
1.2 Dane	11
2 Organizačná a funkčná štruktúra colnej správy.....	14
2.1 Základný prehľad	14
2.2 Kompetencie Colnej správy Českej republiky.....	17
2.3 Hierarchia orgánov Colnej správy v Českej republike	19
2.3.1 Generálne riaditeľstvo ciel.....	20
2.3.2 Colné úrady.....	21
3 Colná správa ako správca daní.....	24
3.1 Daň z pridanej hodnoty.....	24
3.2 Spotrebné dane	29
3.2.1 Daň z minerálnych olejov.....	31
3.2.2 Daň z liehu	34
3.2.3 Daň z piva	36
3.2.4 Daň z vína a medziproduktov	37
3.2.5 Daň z tabakových výrobkov	39
3.3 Ekologické dane	41
3.3.1 Daň zo zemného plynu a niektorých ďalších plynov	42
3.3.2 Daň z pevných palív	42
3.3.3 Daň z elektriny	43
3.4 Efektivita výberu spotrebných a ekologických daní.....	43
3.5 Kontrolná činnosť colného úradu ako správcu dane	44
4 Delená správa	45
5 Finančná správa Slovenskej republiky	47
5.1 Zmeny colnej správy.....	47
5.2 Finančná správa	48
5.3 Porovnanie Colnej správy Českej a Slovenskej republiky	50

Záver.....	51
Abstrakt.....	53
Zoznam použitých zdrojov a literatúry.....	54

Zoznam použitých skratiek

ČR	Česká republika
DPH	daň z pridanej hodnoty
EÚ	Európska únia
GATT	Všeobecná dohoda o clách a obchode
JSD	jednotný správny doklad
SR	Slovenská republika
WCO	Svetová colná organizácia
WTO	Svetová obchodná organizácia

Úvod

Témou mojej diplomovej práce je „Colná správa ako správca daní v Českej republike“. Colná správa je hlavne bezpečnostným zborom zaisťujúcim výkon kompetencií v oblasti správy ciel a niektorých daní, ako aj ďalších nefiskálnych činností v prospech štátu a jeho občanov. V tejto diplomovej práci sa budem venovať predovšetkým fiškálnej činnosti colnej správy, do ktorej spadajú nielen dane, ale aj clá.

Pri spracovaní diplomovej práce som najskôr vyhľadala odbornú literatúru, zákony a predpisy týkajúce sa danej problematiky, naštudovala som si problematiku a po týchto úkonoch som pristúpila k spracovaniu danej témy.

Pri samotnom spracovaní som použila tieto vedecké metódy:

1. Syntéza – zhromaždila som fakty, vytriedila literatúru, opísala čo najpresnejšie jednotlivé súčasti colnej správy a ich kompetencie.
2. Analýza – nazhromaždené údaje som sa snažila rozanalyzovať a pospájať do uceleného názoru na danú problematiku.
3. Zrovnávanie – pochopením problému a názorov, ktoré boli prevzaté z odbornej literatúry, som sa snažila zistiť zhodné alebo rozdielne stránky u dvoch objektov – Colná správa ČR a Colná správa SR.

V prvej kapitole definujem základné pojmy a definície nutné k podrobnej analýze tejto problematiky. Prvá kapitola bude tvoriť akýsi úvod do problematiky cla a daní pod kontrolou colnej správy. Problematike ciel sa budem venovať, pretože dlhodobo bola správa ciel najdôležitejšou funkciou Colnej správy ČR. Po ustanovení základných termínov podrobne rozoberiem štruktúru a organizáciu Colnej správy ČR po jej reštrukturalizácii. Popíšem organizačnú hierarchiu jednotlivých orgánov, ktoré spadajú pod colnú správu a ďalej rozvediem kompetencie Generálneho riaditeľstva ciel a colných úradov. Ďalšiu časť bude tvoriť prehľad funkcií na úrovni riaditeľstva a colných úradov a prehľad funkcií samotnej colnej správy. Taktiež sa zameriam na colnú správu v rámci colnej únie ako colnú správu únie – sústavu orgánov jednotlivých členských zemí EÚ a priblížim organizáciu colných orgánov na jednotnom colnom území EÚ, najmä sa budem venovať kompetenciám Európskej komisie v rámci colníctva na území EÚ.

V kapitole číslo tri budem rozoberať jednotlivé dane, ktoré patria pod správu Colnej správy ČR. Ide o daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane a dane ekologické. Pri každej dani a oblasti s ňou súvisiacej rozvediem kompetencie a povinnosti Colnej správy ČR.

Kapitola štyri bude predstavovať prehľad v problematike delenej správy, ktorá označuje prípad, kedy vyberanie a vymáhanie odvodov, poplatkov sankčnej povahy, pokút, penále, ktoré nie sú príslušenstvom dane, sú uložené inými orgánmi štátnej správy a sú príjmom štátneho rozpočtu, je zabezpečené územnými finančnými orgánmi, čiže colnými orgánmi.

Posledná kapitola bude bližšie popisovať Colnú správu SR. Budem sa venovať celkovo problematike Colnej správy SR po roku 2012, kedy došlo k zlúčeniu colnej správy a daňovej správy do finančnej správy. Význam tejto kapitoly spočíva hlavne v porovnaní jednotlivých funkcií a kompetencií Colnej správy v ČR a v SR, keďže aj napriek tomu, že ČR a SR sú členmi EÚ, oblasť správy daní v kompetencii colnej a finančnej správy sa líši.

Analýzou získaných informácií o činnosti colnej správy sa budem snažiť zodpovedať nasledujúce vedecké otázky:

1. Aký bol zmysel reorganizácie Colnej správy ČR, ktorá vošla v platnosť od 1.1. 2013 ?
2. Aké kompetencie prevzala Colná správa ČR po vstupe ČR do EÚ?
3. Je delená správa výhodná?
4. Aký je rozdiel medzi Colnou správou v ČR a SR?

1 Základné pojmy

1.1 Clo a jeho definícia

Clo v oblasti finančného práva je veľmi dôležitým pojmom. Jeho definícia je však v teórii finančného práva veľmi nekonzistentná. Ottov slovník náučný definuje clo nasledovne: „Clo jest dávka, vybíraná ze zboží při jeho dopravě.“ Autori ako Heck (1972) a Kindleberger (1978) vidia clo ako formu zdaňovania. Publikácia Celnictví v Československu definuje clo ako osobitný druh platby mimo daňového systému. Clo je taktiež rozdielne definované v jednotlivých štátnych kontextoch. V ČR ide o osobitný druh platby, naopak v Nemecku je clo forma dane. Vhodná definícia, ktorá by vyjadrovala clo vo svojej podstate, je v ústrednej myšlienke zhodná s definíciou v Ottovom slovníku náučnom, len je komplexne definovaná v kontexte dnešných potrieb. Clo je právnymi predpismi stanovená peňažná platba do verejného rozpočtu, neekvivalentného charakteru s presne určenou výškou sadzby, ktorá je vyberaná v súvislosti s prechodom tovaru cez štátnu hranicu od fyzických a právnických osôb, ktoré tovar dovážajú alebo vyvážajú alebo pre ktoré je tovar dovážaný alebo vyvážaný.¹ Táto definícia presne vystihuje charakter cla a čo si pod týmto pojmom môžeme predstaviť. Podobne aj Bakeš (1979) definuje clo ako povinnú platbu sui generis, stanovenú právnymi predpismi, ktorá je vyberaná v priamej súvislosti s prechodom tovaru cez štátnu hranicu od osôb, ktoré tovar dovážajú resp. vyvážajú alebo od osôb, pre ktoré je takýto tovar privážaný alebo vyvážaný.² Pre kompletný pohľad na definíciu cla je nutné uviesť tri základné predpoklady, aby sme mohli hovoriť o cle:

- Existencia tovaru - z pohľadu colných účelov sú za tovar označované hmotné veci hnutel'né a elektrická energia.
- Existencia štátu – charakteristickými znakmi a podmienkami existencie štátu sú územie, jeho obyvateľstvo, štátne orgány a z pohľadu colných účelov pojem štátna hranica. Štátna hranica býva zväčša totožná s tzv. colnou hranicou, avšak v prípade colných únií tomu tak nemusí byť.
- Existencia peňazí – z hľadiska colných účelov je dôležitá funkcia miery hodnoty a funkcie platidla, táto podmienka nie je existenčne nutná pre clo, keďže v minulosti bolo clo hradené naturálnou podobou.

Clo plní niekoľko funkcií, ktoré môžeme rozdeliť do dvoch základných skupín, a to na funkcie prvotné (základné) a funkcie sekundárne (odvodené). Ako uvádza odborná literatúra

¹ KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vydanie. Olomouc: ANAG, 2012, s. 11.

² BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 291.

medzi primárne funkcie colníctva patria funkcie fiškálna, regulačná a ochranná. Medzi sekundárne funkcie radíme funkciu bezpečnostnú a obrannú.

Funkcia fiškálna, regulačná, ochranná a kontrolná

Fiškálna funkcia bola na čas pred rokom 1989 potlačená. Táto funkcia sa obnovila po prechode k tržnému hospodárstvu. Clo sa stalo opäť významnou súčasťou sústavy rozpočtových príjmov. Objem vybraného cla sa pred vstupom ČR do EÚ pohyboval zhruba v rozpätí 10 - 20 miliárd Kč ročne a podiel cla na rozpočtových príjmoch činil okolo 2 - 4 % z celkových príjmov štátneho rozpočtu. V súčasnej dobe clo vybrané na území ČR tvorí vlastný príjem EÚ zahrnutý do jej rozpočtu. ČR je oprávnená si ponechať ako náklady na výber cla 25 % z výnosu cla vybraného na jej území. Táto čiastka sa pohybuje v rozmedzí cca 1 - 1,5 mil. Kč ročne a predstavuje len niečo málo cez 0,1 % príjmov štátneho rozpočtu.³

Funkcia regulačná sa prejavuje takým spôsobom, že v prípade zaťaženia tovaru clom pri dovoze sa premietne toto clo do konečnej ceny tovaru a prostredníctvom toho sa reguluje predajná cena tovaru na trhu.⁴ Regulačná funkcia má za úlohu regulovať dovoz a vývoz tovaru tak, aby sa zachovala rovnováha a nedochádzalo k prebytku určitého druhu tovaru a naopak iného tovaru by bolo nedostatok.

Funkcia ochranná znamená chrániť štát pred dovozmi tovaru z iného štátu, ktorý by bol schopný ohroziť ekonomiku prvého zmieneneho štátu. Platí, že túto funkcia spĺňa každé clo, pretože zdražuje tovar z dovozu v porovnaní s domácim tovarom, a tým chráni domácu výrobu. Medzi nástroje ochrannej funkcie colníctva patrí napríklad clo prohibičné, antidumpingové, preferenčné či výchovné.⁵

Sekundárne funkcie

Medzi sekundárne funkcie cla radíme obrannú a bezpečnostnú funkciu. Tieto funkcie majú skôr doplnkový charakter k primárnym funkciám.

Obranná funkcia spočíva v obrane územia EÚ a príslušného štátneho územia členského štátu EÚ.

³BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 292.

⁴ŠPÍRKOVÁ, Taťána a kol. *Tendence daňového a celného práva v 21. století*. 1. vydanie. Olomouc: Právnická fakulta, Univerzita Palackého, 2011, s. 37.

⁵GRŮŇ, Lubomír a kol. *Finanční právo a jeho instituty*. 3. aktualizovaná a doplnené vydanie. Praha: Linde, 2009, s. 190.

Bezpečnostná funkcia znamená kontrolu, dohľad a reguláciu dovozu a vývozu zbraní, výbušnín, tovaru dvojitého užitia a podobného tovaru. Účinnosť bezpečnostnej funkcie nie je len vnútroštátna alebo úniijná, ale má aj rozmer medzinárodný, čo znamená, že sa colné orgány podieľajú priamo na medzinárodnej spolupráci:

- medzinárodná podpora zahraničného obchodu obecné a zjednotenie niektorých prvkov obchodnej praxe,
- medzinárodné zjednotenie niektorých prvkov colnej praxe,
- medzinárodné inštitúcie zaisťujúce spoluprácu a súčinnosť v obore colníctva,
- medzinárodná úprava spolupráce a správnej pomoci v obore colníctva.⁶

Významná je aj medzinárodná súčinnosť colných správ v boji proti určitým druhom trestnej činnosti napr. porušovanie práv duševného a priemyslového vlastníctva alebo uvádzanie nepravdivých údajov o pôvode tovaru v medzinárodnom obchode.⁷

1.2 Dane

Dane sú ďalším veľmi často používaným pojmom v oblasti finančného práva. Dane sú z právneho hľadiska platobnou povinnosťou, ktorú štát stanoví zákonom k získaniu príjmu na úhradu celospoločenských potrieb, tzn. pre verejný rozpočet, bez toho aby pritom poskytol zdaňovaným subjektom ekvivalentné protiplnenie.⁸ Dane sú nenávratné a súhrn daní platných v danom štáte je označovaný ako daňová sústava štátu. Daňovú sústavu tvorí široká paleta jednotlivých daní platných v rôznych odvetviach „života“ štátu. Daň je teda definovaná ako plnenie v prospech verejnoprávnej korporácie bez ohľadu na vonkajšie označenie, ktoré musí byť uložené na základe zákona.⁹ Procesným predpisom upravujúcim správu daní je zákon č. 280/2009 Zb., daňový poriadok.

⁶ŠPÍRKOVÁ, Taťána a kol. *Tendence daňového a colného práva v 21. stolytí*. 1. vydanie. Olomouc: Právnická fakulta, Univerzita Palackého, 2011, s. 38.

⁷ŠPÍRKOVÁ, Taťána a kol. *Tendence daňového a colného práva v 21. stolytí*. 1. vydanie. Olomouc: Právnická fakulta, Univerzita Palackého, 2011, s. 38.

⁸BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 154.

⁹*Daně v celní správě* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 20. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/Stranky/default.aspx>>.

Základnými funkciami daní sú:

- fiškálna,
- alokačná,
- redistribučná,
- stimulačná,
- stabilizačná.¹⁰

Fiškálna funkcia daní tvorí úplne primárnu funkciu daní. Jej hlavnou myšlienkou je naplniť verejný rozpočet štátu a tým financovať praktický chod štátu a jeho inštitúcií. Alokačná funkcia je mechanizmus, ktorý vyplýva z nutnosti riešiť aktuálne zlyhania trhu, teda situácie, kedy stav neodpovedá predstave a očakávaniám štátu o optimálnom rozvoji spoločnosti. Štát subjektom poskytuje formy daňových úľav alebo ich naopak vystavuje vyššiemu zdaneniu a tým ovplyvňuje ich správanie.¹¹ Redistribučná funkcia rieši problém spoločnosťou neakceptovateľného rozdelenia dôchodkov na základe tržných mechanizmov. Ako príklad využitia tejto funkcie daní môžeme uviesť vyberanie vyšších daní od bohatších a pomocou transferov zvyšovanie príjmov chudobnejších. Funkcia stimulačná veľmi úzko súvisí s obsahom funkcie alokačnej. Stabilizačná funkcia je určená na zmiernenie výkyvov ekonomického cyklu.

Dane môžeme klasifikovať niekoľkými spôsobmi. Pre naše účely nám bude stačiť uviesť len tie najzákladnejšie kategórie. Najčastejšie sú rozdeľované do dvoch skupín: priame a nepriame. Priame dane sú uplatňované na príjem pri jeho vzniku a subjekt, ktorý takémuto zdaneniu podlieha, nemá možnosť túto daňovú povinnosť presunúť na iný subjekt. Nepriame dane sa uplatňujú pri upotrebení príjmu a plateľ dane je iná osoba než tá, ktorá daň skutočne znáša.

Nemusíme sa však limitovať len na základné rozdelenia podľa dopadu dane, ale napr. ak zvolíme za kľúč rozdelenia objekt, tak potom dane rozdeľujeme na dane majetkového typu, dane výnosového typu, dane obrátového typu a dane dôchodkového typu. Taktiež je veľmi časté rozdelenie na základe subjektu a to na dane platené právnickými osobami a dane platené fyzickými osobami. Poznáme dane paušálne, ktoré sa vymeriavajú podľa fixne daného sadzovníku stanoveného pre každú zdaňovanú skutočnosť v okamihu, kedy táto skutočnosť nastane.¹² Týmto však rozdelenie daní nekončí a je možné nájsť v literatúre aj v praxi delenie daní na základe ďalších kritérií, ale v rámci mojej práce budem rozoberať len dane pod kompetenciou Colnej správy ČR, ktoré spadajú do kategórie nepriamych daní a sú to:

¹⁰VOLKÁNOVÁ, Zdenka, KLAZAR, Stanislav. *Daně, daňová politika a daňová teorie*. 1. vydanie. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2013, s. 12.

¹¹VOLKÁNOVÁ, Zdenka, KLAZAR, Stanislav. *Daně, daňová politika a daňová teorie*. 1. vydanie. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2013, s. 12.

¹²BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 158.

- DPH,
- spotrebné dane,
- ekologické dane.

K jednotlivým daniam, ktoré patria pod správu Colnej správy ČR sa vrátim a podrobnejšie vysvetlím v kapitole venujúcej sa konkrétne týmto daniam.

2 Organizačná a funkčná štruktúra colnej správy

2.1 Základný prehľad

Z organizačného pohľadu sa colnou správou rozumie samostatná sústava orgánov colnej správy.

Na colnú správu práve z tohto organizačného poňatia možno nahliadať hneď z niekoľkých uhlov pohľadu. Colnú správu je možné vnímať ako sústavu colných orgánov daného štátu, vo vyššej úrovni potom v rámci colnej únie ako colnú správu únie – sústava orgánov jednotlivých členských zemí EÚ. Je to tak preto, že v rámci colnej únie zostáva systém orgánov zabezpečujúcich colné činnosti zverené národným právnym úpravám – každému členskému štátu je potom navrátených 25 % z hodnoty odvedených ciel práve pre účely pokrytia nákladov na výber cla. Ďalej nie je možné opomenúť ani významný presah medzinárodný, kedy v pohľade celosvetovom (globálnom) sú najvýznamnejšími hráčmi Svetová obchodná organizácia (WTO) a Svetová colná organizácia (WCO).¹³

Colná správa ČR po vstupe do EÚ prešla rozsiahlymi zmenami. ČR sa stala členským štátom EÚ, ktorý je obklopený ďalšími členskými štátmi, čo znamená, že zmizla vonkajšia hranica,¹⁴ a tým sa prestala vykonávať kontrola tovaru na hranici ČR (s výnimkou medzinárodných letísk). S pristúpením ČR do EÚ sa ČR stala súčasťou colného územia EÚ, ktoré je geografickým územím a bolo určené po prvýkrát predpismi Spoločenstva Nariadením Rady (EHS) č. 1496/1968 a neskôr Nariadením Rady (EHS) č. 2151/1984. V súčasnosti toto colné územie tvorí 28 členských štátov Spoločenstva.

So vznikom colnej únie začalo Spoločenstvo vystupovať ako jeden celok voči tretím zemiám. Colná únia je jednotný obchodný priestor, v ktorom sa všetok tovar pohybuje voľne, a to bez ohľadu na to, či bol vyrobený v EÚ alebo bol dovezený z krajín mimo EÚ. Clá sú nástrojom obchodnej politiky a majú chrániť v Únii určité odvetia pred zahraničnou konkurenciou alebo naopak podporiť dovoz produktov, o ktoré má Únia záujem ako vstupy nutné pre rozvoj výrobných odvetí. V prípade colného územia Spoločenstva sa uplatňujú jednotne colné predpisy a všetky členské štáty vymeriavajú clá podľa spoločného obchodného sadzobníka. Spoločným rozhodnutím je tento sadzobník každoročne upravovaný.¹⁵

S ohľadom na členstvo ČR v EÚ je nutné v rámci EÚ (resp. danej colnej únie) vymedziť aj colnú správu úniijnú, a to ako sústavu colných orgánov v jednotlivých členských krajinách doplnenú o úroveň úniijnú, a to predovšetkým v rámci Komisie. Je tomu tak preto, že v EÚ

¹³ŠRÁMKOVÁ, Dana. *Celní právo v prostředí globalizace*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 15-16.

¹⁴ V rámci EÚ je vonkajšia hranica len s nečlenskými štátmi, s tzv. tretími štátmi.

¹⁵ MATOUS , Lenka. *Cló MERITUM*. 1. vydanie. Praha: ASPI, 2007, s. 30.

zostáva systém orgánov zabezpečujúcich „tradičnú“ colnú činnosť zverenú národným právnym úpravám.¹⁶

Na mieste je priblížiť organizáciu colných orgánov na jednotnom colnom území EÚ. Iniciatívnym orgánom je Európska komisia, ktorá predkladá Rade návrhy na konkrétne opatrenia. Európska komisia sa v rámci colníctva na úrovni EÚ radí medzi najvyššie orgány.

Európska komisia konkrétne:

- liberalizuje obchod voči tretím zemiám na základe poverenia Rady,
- uzatvára obchodné dohody, ktorých obsah zaväzuje všetky členské štáty,
- iniciuje zahájenia antidumpingových konaní a to buď na základe vlastného rozhodnutia alebo na základe sťažnosti výrobcov určitého odvetia, ktorí sa cítia byť poškodení.¹⁷

Európska komisia zriadila tzv. Vrchné riaditeľstvo Európskej komisie - Daňová a colná jednotka (TAXUD), ktorá zaisťuje strategické ciele EÚ v rámci colnej únie:

- prevádzanie colných kontrol a colného konania,
- jednotné prevádzanie konaní v oblastiach colnej hodnoty tovaru, paušálov, pôvodu,
- ochrana vonkajšej hranice,
- zaisťuje tvorbu a výklad predpisov v daných oblastiach,
- je prostredníkom pre vzájomnú spoluprácu členských štátov v colnej aj daňovej oblasti,
- zjednocuje činnosti v daňovej oblasti u priamych daní aj nepriamych daní (DPH, spotrebné a ekologické dane),
- zaisťuje a zastrešuje oblasť bojov proti colným a daňovým podvodom.¹⁸

TAXUD je ďalej hierarchicky členený na 5 riaditeľstiev, ktoré sú označené písmenkami A až E a tvoria ich 20 jednotlivých referátov:

- Riaditeľstvo A – Koordinácie a programov – tvorené tromi referátmi. Jeho hlavnou náplňou je predovšetkým strategické plánovanie, informácie, ďalšie vzdelávanie, tvorba programov a spracovanie dát.
- Riaditeľstvo B - Medzinárodných záležitostí a paušálov - tvoria ho štyri referáty. Jeho náplň spočíva v medzinárodnej a technickej pomoci.
- Riaditeľstvo C – Colná politika – je tvorené 5 referátmi, do jeho náplne spadá výklad colného práva a zaistenie jeho riadneho uplatňovania, colné režimy, colná politika, rizikový management.

¹⁶ ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 15.

¹⁷ MATOUS , Lenka. *Col MERITUM*. 1. vydanie. Praha: ASPI, 2007, s. 34.

¹⁸ MATOUS , Lenka. *Col MERITUM*. 1. vydanie. Praha: ASPI, 2007, s. 35.

- Riaditeľstvo D – Nepriamych daní a daňovej správy – je tvorené 4 referátmi. Sústreďuje sa v oblasti daní na DPH, spotrebné a ekologické dane, kontrolu práva v daňovej oblasti a boj proti daňovým podvodom.
- Riaditeľstvo E - Analýzy a daňovej politiky – tvorí len 4 referáty. Zahrňuje činnosť v oblasti priamych daní, analyzuje a koordinuje spoločnú daňovú politiku. Zaisťuje taktiež kontrolu prevádzania spoločného práva jednotlivými členskými štátmi.¹⁹

V dôsledku toho, že sa ČR stala členským štátom EÚ je na území ČR priamo aplikovateľná právna úprava cla obsiahnutá v právnych predpisoch EÚ. Najvýznamnejším právnym predpisom je nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92 zo dňa 12. októbra 1992, ktorým sa vydáva colný kódex Spoločenstva, ktorý obsahuje základné pravidlá pre ukladanie a vyberanie cla na území EÚ.²⁰ Ďalšími priamo aplikovateľnými právnymi predpismi na území ČR sú:

- nariadenie Komisie (EHS) č. 2454/93 zo dňa 2. júla 1993, ktorým sa prevádza nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa vydáva colný kódex Spoločenstva,
- nariadenie Rady (EHS) 1186/2009 zo dňa 16. novembra 2009, o systéme Spoločenstva pre oslobodenie od cla a
- nariadenie Rady (EHS) č. 2658/87 zo dňa 23. júla 1987, o colnej štatistike nomenklatúry a o spoločnom colnom sadzobníku.²¹

Vstupom ČR do EÚ došlo k výraznej redukcii právnej úpravy obsiahnutej v právnom poriadku ČR. Národný český colný zákon zostal síce v platnosti, ale upravuje len niektoré právne vzťahy v oblasti colníctva, pokiaľ nie sú upravené bezprostredne záväznými predpismi (ide napr. o právnú úpravu dohľadu colných orgánov, zaistenia colného dlhu s výnimkou tranzitných operácií atď.). Európskym právom nie je napr. upravená právna úprava colných orgánov a ich organizácia v ČR, to znamená, že každý členský štát EÚ je oprávnený sám túto oblasť regulovať. V rámci ČR sa jednalo o zákon č. 185/2004 Zb., o Colnej správe ČR, v znení neskorších predpisov, ktorý ešte upravoval trojstupňovú sústavu správnych úradov. Dnes sa jedná o zákon č. 17/2012 Zb., o Colnej správe ČR, ktorým sa zmenila štruktúra colných orgánov, tejto problematike sa budem venovať v ďalšej podkapitole tejto práce.

Môžem zmieniť, že ČR bola aj pred vstupom do EÚ súčasťou colnej únie. Jednalo sa o colnú úniu so SR, ktorá vznikla na základe Zmluvy o vytvorení colnej únie medzi ČR a SR zo dňa 29. októbra 1992. Práve vstupom oboch týchto signatárskych štátov do EÚ bola platnosť tejto zmluvy ukončená na základe vzájomnej zhody k 1. máju 2004.²²

¹⁹MATOUS, Lenka. *Col MERITUM*. 1. vydanie. Praha: ASPI, 2007, s. 35.

²⁰BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 297.

²¹BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 297.

²²BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 298-299.

Z dôvodu vstupu ČR do EÚ bola ukončená platnosť veľkého množstva mnohostranných a dvojstranných medzinárodných zmlúv ustavujúcich zóny voľného obchodu, ktorých bola ČR signatárom, napr. Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA) uzatvorenú dňa 21. decembra 1992 v Krakove medzi ČR, Maďarskom, Poľskom a Slovenskom a následne rozšírená aj na Slovinsko a Bulharsko, ako aj Dohoda o voľnom obchode medzi štátmi Európskeho združenia voľného obchodu a ČR zo dňa 20. marca 1992. Naopak, príkladom medzinárodnej zmluvy, ktorá aj po vstupe do EÚ zostala pre ČR v platnosti je mnohostranná Všeobecná dohoda o clách a obchode (General Agreement on Tariffs and Trade – GATT). Z pôvodných 23 signatárskych štátov GATT v roku 1947 sa počet štátov, ktoré prevzali záväzky zo Všeobecnej dohody o clách a obchode, rozrástol na súčasných 160 členov WTO. Členom WTO je nielen ČR a všetky ostatné členské štáty EÚ, ale samostatným členom od roku 1995 je aj EÚ, resp. Európske spoločenstvo.²³

2.2 Kompetencie Colnej správy Českej republiky

Colná správa ČR vstupom do EÚ postupne získala nové kompetencie. Štandardne bola ponechaná Colnej správe ČR kompetencia spočívajúca v správe ciel. Medzi nové sa zaradili napr. výlučná správa spotrebných a tzv. ekologických daní, kontrola v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva, kontrola poľnohospodárskych dotácií, kontrola zamestnávania v cudzine, dohľad nad bezpečnosťou potravín a výrobkov obecné, kontrola v systéme elektronického mýtného, odborný dozor v cestnej doprave atď.²⁴ Výkon nových činností Colnej správy ČR je upravený nasledujúcimi zákonmi:

- Správa spotrebných daní – zákon č. 353/2003 Zb.
- Správa DPH pri dovoze tovaru zo zahraničia neplatičmi DPH – zákon č. 235/2004 Zb.
- Kontrola zaplataenia poplatkov za užívanie diaľnic a rýchlostnej cesty a kontrolné váženie a meranie nákladných motorových vozidiel a cestných súprav (jazdných) – zákon č. 13/1997 Zb. (doplnené zákonom č.186/2004 Zb.).
- Štátny odborný dozor nad prácou posádok vozidiel v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave a vo veciach medzinárodnej dopravy osôb – zákon č. 111/1994 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Návratnosť kultúrnych pamiatok a národných kultúrnych pamiatok po ich zapožičaní do zahraničia a súčinnosť pri dokumentácii, výskumoch a prieskumoch najmä huteľných kultúrnych pamiatok – zákon č. 20/1987 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).

²³BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 299.

²⁴ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 50.

- Podiel na povoloVacom režime zbierkových predmetov múzejnej povahy pre režim vývoz a režim pasívny zošpacht'ovací styk a kontrola ich spätného dovozu – zákon č. 122/2000 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Kontrola vývozu a dovozu tovaru a technológií podliehajúcich medzinárodným kontrolným režimom, vrátane kontroly prenosu softwaru a technológie dvojitého použitia elektronickými prostriedkami, faxom alebo telefónom mimo územia EÚ – zákon č. 21/1997 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Dozor nad dodržiavaním povinností stanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa – zákon č. 634/1992 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Podiel na kontrole prepravy jadrových materiálov a rádioaktívnych látok rizikových biologických agens a toxínov – zákon č. 281/2002 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.), iných nebezpečných látok (z. č. 19/1997 Zb., doplnený zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Dohľad nad zahraničným obchodom s biocídnymi prípravkami a ich kontrole a evidencie (zákon č.120/2002 Zb. doplnený zákonom č. 186/2004 Zb.), s látkami a výrobky, ktoré ovplyvňujú ovzdušie a klimatický systém Zeme (zákon č. 86/2002 Zb. doplnený zákonom č. 186/2004 Zb., s chemickými látkami (zákon č. 356/2003 Zb. doplnený zákonom č. 186/2004 Zb.).
- Dohľad nad výrobou liehu a nad obchodom s liehom – zákon č. 61/1997 Zb. (doplnené zákonom č. 186/2004 Zb.).²⁵

Základnou a pôvodnou kompetenciou Colnej správy ČR je colné konanie a správa cla. Jedná sa napríklad: o colný dohľad a colné kontroly u dovážaného, vyvázaného a prevážaného tovaru; rozhodovanie o pridelení colne schváleného určenia tovaru; rozhodovanie o určení colnej hodnoty; o kontrolu dodržiavania obchodne politických opatrení ČR a EÚ; o pátranie po tovare protiprávne dovezenom alebo vyvezenom.

Ďalšími kompetenciami Colnej správy ČR je správa daní spotrebných a ekologických, a delená správa, ktorým sa podrobnejšie venujú nasledujúce kapitoly mojej diplomovej práce.

Ostatné kompetencie Colnej správy ČR sú: kontrola obmedzenia platieb v hotovosti (kontrola, či sú platby prevyšujúce v prepočte 15 000 eur prevádzané bankovým prevodom), kontrola ohlasovacej povinnosti osôb pri dovoze a vývoze finančných prostriedkov a cenných vecí, ochrana práv duševného vlastníctva, ochrana prírody (hlavne kontroly exemplárov vzácnych zvierat a rastlín pri dovoze, vývoze, spätnom vývoze a tranzite), ochrana predmetov historickej a kultúrnej hodnoty, kontrola prepravy omamných a psychotropných látok, kontrola v oblasti cestnej dopravy (najmä váženie nákladných vozidiel, kontrola časového spoplatnenia, kontrola

²⁵MATOUŠ

, Lenka. *Col MERITUM*. 1. vydanie. Praha: ASPI, 2007, s.13.

plnenia podmienok pre prepravu nebezpečných nákladov), kontrola zamestnávania cudzincov, trestné konanie (u trestných činov, kedy boli porušené colné a daňové predpisy v súvislosti s výkonom pôsobnosti colných orgánov).²⁶

Vysoké percento zamestnancov (až 34,8% v roku 2013) sa venuje ostatnej kontrolnej činnosti.²⁷ To pravdepodobne súvisí s transformáciou colnej správy v dôsledku realizácie Reformy kontrolných a dohľadových procesov Ministerstva financií ČR, od ktorej sa očakáva ďalšia transformácia colnej správy do podoby kontrolnej a dohľadovej inštitúcie.

2.3 Hierarchia orgánov Colnej správy v Českej republike

Colná správa je systém orgánov, pod ktorých kompetencie patrí správa cla a ďalšie zákonom pridelené povinnosti. Základnými právnymi predpismi upravujúce postavenie, organizáciu, vecnú a územnú pôsobnosť colných orgánov v ČR sú:

- zákon č. 17/2012 Zb., o Colnej správe ČR,
- zákon č.13/1993 Zb., Colný zákon,
- vyhláška, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia colného zákona,
- zákon č. 361/2003 Zb., o služobnom pomere príslušníkov bezpečnostných zborov, v znení neskorších predpisov,
- vyhláška č. 285/2012., o územných pracoviskách colných úradov, ktoré sa nachádzajú v ich sídlach,
- vyhláška č. 286/2012 Zb., o vonkajšom označení, o odznakoch, služobných rovnošiat a zvláštnom farebnom prevedení a označení služobných vozidiel colnej správy.

V roku 2013 v sústave orgánov colnej správy zákonom č. 17/2012 Zb., ktorý je účinný od 1.1.2013, došlo k dôležitej zmene. Do konca roka 2012 tvorilo sústavu orgánov Colnej správy ČR 54 colných úradov, 8 colných riaditeľstiev a Generálne riaditeľstvo ciel, bola to trojstupňová sústava. Táto trojstupňová sústava bola redukovaná na dvojstupňovú s tým, že zároveň došlo k zníženiu počtu orgánov colnej správy. Na nižšom stupni pôsobí 14 krajských colných úradov a Colný úrad Praha Ruzyně, na vyššom stupni Generálne riaditeľstvo ciel. Colné úrady sú podriadené Generálnemu riaditeľstvu ciel a Generálne riaditeľstvo ciel Ministerstvu financií ČR.

Dôvody, ktoré viedli k optimalizácii organizačného usporiadania colnej správy prechodom na dvojstupňovú organizačnú štruktúru boli nasledovné:

²⁶Kompetence – čím se zabývá celní správa [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 14. marca 2015]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.

²⁷Výročná zpráva [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2013_Zprava-o-cinnosti-Financni-spravy-CR-a-Celnispravy-CR-za-rok-2013.pdf>.

- vytvorenie predpokladov pre ďalšie zvyšovanie kvality a efektivity práce colnej správy,
- zladenie s usporiadaním vyšších územných samosprávnych celkov,
- postupné zladenie organizačnej štruktúry colnej a daňovej správy,
- optimalizácia pomerov riadených a riadiacich pracovníkov,
- vytvorenie dostatočne pružného organizačného usporiadania.²⁸

Podľa môjho názoru je prechod z trojstupňovej organizácie colnej správy na dvojstupňovú pochopiteľný v súvislosti so zrušením colnej hranice medzi jednotlivými štátmi, kedy colná správa prišla o výkon sústavných kontrol prevozu tovaru z iných krajín a preto bolo potrebné znížiť počty zamestnancov a náklady na prevádzku. Dôvodová správa k zákonu o Finančnej správe ČR popisuje, že vďaka tejto reorganizácii môžeme očakávať finančnú úsporu vo výške 150 mil. Kč. Podľa Správy o činnosti Finančnej správy ČR a Colnej správy ČR za rok 2013 došlo napríklad k zrušeniu 29 nepotrebných pracovných miest v Colnej správe v ČR, čo sa prejaví ako úspora na mzdových nákladoch.

Za pozitívnu považujem snahu zlúčiť orgány štátnej správy v rôznych odboroch do štruktúry spoločného záujmu a využitie pracovníkov, ktorí túto problematiku ovládajú. Orgány colnej správy sa prioritne zameriavajú na spoluprácu s orgánmi finančnej správy a Políciou ČR, čo umožňuje operatívne preskupovať disponibilné sily a prostriedky v reakcii na nestále mimoriadne situácie a plnenie vládnych priorít (napr. v rámci kauzy metylalkoholu, liehu, nelegálneho dovozu nezdanených pohonných hmôt, atp.).

2.3.1 Generálne riaditeľstvo ciel

Generálne riaditeľstvo ciel sídli v Prahe a jeho územná pôsobnosť v oblasti colníctva je celoštátna. Vecná pôsobnosť tohto správneho orgánu je vymedzená v § 4 zákona č. 17/2012 Zb., kde je mimo iného stanovené, že sa podieľa na príprave návrhov právnych predpisov, vo veciach vymedzených trestným poriadkom má postavenie policajného orgánu, plní dôležité funkcie v oblasti medzinárodnej spolupráce, zabezpečuje vymedzené potreby orgánov Finančnej správy ČR a Ministerstva financií ČR, vedie centrálnu evidenciu o kontrolovanom tovare a ďalšie evidencie a registre nutné pre výkon pôsobnosti orgánov colnej správy atď. Ešte priblížim ďalších pár funkcií Generálneho riaditeľstva ciel v oblasti medzinárodnej spolupráce, ktoré sú uvedené v zákone č. 17/2012 Zb., napr. plní funkciu ako národná koordinačná jednotka pre vzájomnú pomoc a spoluprácu s orgánmi iných štátov a medzinárodnými organizáciami v oblasti svojej pôsobnosti, ďalej plní funkciu ako ústredný kontaktný orgán zodpovedný za spoluprácu v oblasti spotrebných daní, taktiež ako ústredný orgán zaisťujúci výmenu informácií medzi

²⁸ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 55.

členskými štátmi EÚ navzájom a medzi členskými štátmi a Európskou komisiou v konaní o vydaní jednotného povolenia alebo integrovaného povolenia a množstvo ďalších funkcií plní tento orgán colnej správy s celorepublikovou pôsobnosťou v danej oblasti. Spomením taktiež dohľad, ktorý vykonáva Generálne riaditeľstvo ciel v rámci tejto medzinárodnej spolupráce. Tento dohľad je vymedzený v §4 odst.3., z. č. 17/2012 Zb. a spočíva v dohľade nad osobami, o ktorých existuje dôvodné podozrenie, že porušili právne predpisy druhého štátu, ktorý je zmluvnou stranou medzinárodnej zmluvy, nad dopravnými prostriedkami a kontajnermi, o ktorých existuje dôvodné podozrenie, že boli, sú alebo môžu byť použité v rozpore s právnymi predpismi, ďalej nad pohybom tovaru, o ktorom je známe, že by mohli spôsobiť podstatné porušenie právnych predpisov druhej zmluvnej strany a v neposlednom rade dohľad nad miestom, o ktorom je známe, že je spojené s porušovaním právnych predpisov druhej zmluvnej strany.

V čele Generálneho riaditeľstva ciel stojí generálny riaditeľ, ktorého menuje a odvoláva minister financií. Generálneho riaditeľa zastupuje zástupca generálneho riaditeľa. Generálnym riaditeľom alebo jeho zástupcom môže byť len colník, tj. fyzická osoba, ktorá vykonáva službu v colnej správe podľa zákona upravujúceho služobný pomer príslušníkov bezpečnostných zborov.²⁹

K 1. januáru 2013 došlo k odstráneniu jedného stupňa konania (zriadením 15 colných úradov miesto 8 colných riaditeľstiev a 54 colných úradov k zjednodušeniu organizačnej štruktúry) centralizáciou niektorých činností na Generálne riaditeľstvo ciel a delegáciou niektorých pôsobností na vybrané colné úrady.

2.3.2 Colné úrady

V ČR bolo zriadených 14 colných úradov pre jednotlivé kraje a Colný úrad Praha Ruzyně. Colné úrady s výnimkou Colného úradu Praha Ruzyně vykonávajú pôsobnosť na území vyššieho územného celku a nesú názov tohto kraja vo svojom názve a sú to nasledovné colné úrady: Colný úrad pre hlavné mesto Praha, Colný úrad pre Stredočeský kraj, Colný úrad pre Juhočeský kraj, Colný úrad pre Plzeňský kraj, Colný úrad pre Karlovarský kraj, Colný úrad pre Ústecký kraj, Colný úrad pre Liberecký kraj, Colný úrad pre Kráľovohradecký kraj, Colný úrad pre Pardubický kraj, Colný úrad pre Kraj Vysočina, Colný úrad pre Juhomoravský kraj, Colný úrad pre Olomoucký kraj, Colný úrad pre Moravskoslezský kraj, colný úrad pre Zlínský kraj. Sídлом pre jednotlivé colné úrady sú krajské mestá. Colný úrad Praha Ruzyně vykonáva pôsobnosť na území colného priestoru Colného úradu Praha Ruzyně a sídlom je hlavné mesto Praha.³⁰ Dôvodom

²⁹ aktuálne znenie: zákon č. 17/2012 Zb., zákon o Colnej správe ČR, v znení neskorších predpisov

³⁰BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 49.

vytvorenia tohto zvláštneho colného úradu je skutočnosť, že tento colný úrad ako jediný plní funkciu hraničného priechodu na vonkajšej hranici EÚ.

Colný úrad riadi riaditeľ, ktorým môže byť len colník. Tak isto ako v prípade generálneho riaditeľa Generálneho riaditeľstva ciel, riaditeľa colného úradu zastupuje zástupca riaditeľa. Vecnú pôsobnosť colných úradov vymedzuje § 8 zákon č. 17/2012 Zb., colné úrady predovšetkým vykonávajú správu ciel, správu daní a iných peňažných plnení. Colné úrady sú obecnými správcami daní podľa správneho poriadku a vykonávajú správu platenia peňažných plnení v rámci delenej správy, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, štátnych fondov alebo rozpočtov samosprávnych celkov, taktiež sú povereným colným orgánom, pokiaľ nejde o prípady celoštátneho alebo medzinárodného významu. Colný úrad sa podieľa na zaistovaní úloh súvisiacich s rozvojom medzištátnych stykov a medzinárodnej spolupráce ako aj úloh, ktoré vyplývajú pre ČR z medzinárodných zmlúv a z členstva v medzinárodných organizáciách. Z oblasti medzinárodnej spolupráce colné úrady vykonávajú dohľad nad osobami, dopravnými prostriedkami a kontajnermi, o ktorých existujú dôvodné podozrenia, že porušili právne predpisy druhej zmluvnej strany. V prípade dopravných prostriedkov a kontajnerov stačí, že boli alebo môžu byť použité v rozpore s právnymi predpismi. Taktiež colné úrady vykonávajú dohľad v oblasti medzinárodnej spolupráce nad pohybom tovaru, o ktorom je známe, že by mohol spôsobiť podstatné porušenie právnych predpisov druhej zmluvnej strany a miestom, ktoré je spojené s porušovaním právnych predpisov druhej zmluvnej strany. V rámci spolupráce s orgánmi verejnej moci colný orgán vykonáva asistenčnú činnosť, pod ktorou sa rozumie podpora poskytovaná colným úradom inému orgánu colnej správy alebo orgánu finančnej správy, ministerstvu alebo Úradu pre zastupovanie štátu vo veciach majetkových na základe ich žiadosti a v rozsahu nutnom pre výkon ich pôsobnosti, a to vo forme: 1. poskytovanie informácií a podkladov, 2. predvádzanie osôb ku konaniu podľa iných právnych predpisov s výnimkou vojakov činných v službe a príslušníkov bezpečnostných zborov, 3. zaistenie ochrany osôb a majetku, 4. zaistenie dodržiavania verejného poriadku v miestnostiach alebo priestoroch určených k užívaniu týmito orgánmi.

V zákone č.17/2012 Zb. sú vymedzené ďalšie kompetencie colného úradu: stanovuje colný priestor colného úradu a usmerňuje pohyb osôb a dopravných prostriedkov v tomto priestore (pre colný priestor Colného úradu Praha Ruzyně platí, že ho možno stanoviť len so súhlasom generálneho riaditeľa), vedie evidenciu o kontrolovanom tovare a ďalšie evidencie a registre. Ďalej colný úrad drží, skladuje a používa pre potrebu výučby, výcviku, skúšok a expertnú činnosť alebo pre výkon inej činnosti pri výkone svojej pôsobnosti vybrané výrobky, nebezpečné látky a tovar porušujúci práva k duševnému vlastníctvu. Môžem ešte uviesť, že colný

orgán vydáva osvedčenia o spôsobilosti dopravných prostriedkov, s výnimkou železničných vozidiel, pre dopravu tovaru pod colnou záverou a overuje túto spôsobilosť aj po vydaní osvedčenia a v neposlednom rade colný orgán pátra po protiprávne dovezenom alebo vyvezenom tovare alebo po tovare odňatom colnému dohľadu a zaisťuje osoby, ktoré tovar colnému dohľadu odňali alebo sa tohto odňatia zúčastnili, či tento tovar držali alebo získali.

3 Colná správa ako správca daní

Colná správa ČR spravuje tri typy nepriamych daní a to DPH, spotrebné dane a ekologické dane. V tejto kapitole sa budem podrobne venovať jednotlivým daniam pod správou Colnej správy ČR a poukážem na funkciu Colnej správy ČR v daňovej problematike. Úlohou Colnej správy ČR ako správcu daní je nielen výber daní ale aj následná daňová kontrola.

3.1 Daň z pridanej hodnoty

Colná správa ČR vykonáva pri vývoze tovaru činnosť s fiškálnymi aspektami podľa zákona o dani z pridanej hodnoty. Tieto činnosti s fiškálnymi aspektmi tvoria asi 20% všetkých aktivít colnej správy pri colných procedúrach spojených s dovozom a vývozom tovaru.³¹ Daň z pridanej hodnoty upravuje zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty. Daň sa uplatňuje na tovar, nehnuteľnosti a služby za podmienok stanovených týmto zákonom. § 2 zákona definuje predmet dane z pridanej hodnoty nasledovne:

- a) predmet dane je dodanie tovaru za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutočňovania ekonomickej činnosti s miestom plnenia v tuzemsku,
- b) poskytnutie služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutočňovania ekonomickej činnosti s miestom plnenia v tuzemsku,
- c) nadobudnutie
 1. tovaru z iného členského štátu za úplatu uskutočnenú v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutočňovania ekonomickej činnosti alebo právnickou osobu nepovinnou k dani,
 2. nového dopravného prostriedku z iného členského štátu za úplatu osobou nepovinnou k dani,
- d) dovoz tovaru s miestom plnenia v tuzemsku.

V nasledujúcich odstavcoch sa budem hlavne sústrediť na pojem pôsobnosti Colnej správy ČR v zákone č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty a kompetencie colných úradov v daňovom konaní. Podľa § 4 zákona o dani z pridanej hodnoty je colný úrad správcom dane vo veciach povolenia k predaju za cenu bez dane a pri dovoze tovaru s výnimkou prípadov, kedy povinnosť priznať daň pri dovoze tovaru vzniká platiteľovi podľa § 23 odst. 3 až 5. Ďalšou funkciou colnej správy v oblasti DPH je potvrdzovanie dňa umiestnenia alebo dodania tovaru do slobodného priestoru alebo slobodného skladu pre účely oslobodenia od dane pri vývoze tovaru do tretej zeme platiteľom.

³¹ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačným a funkčným pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 102.

Po vstupe ČR do EÚ 1. mája 2004 sa kompetencie Colnej správy ČR v oblasti DPH limitovali a Colná správa ČR je správcom DPH len v týchto prípadoch definovaných v zákone č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty:

- ak je dovezený tovar prepustený osobe, ktorá nie je platiteľom DPH (ďalej len „neplatiteľ DPH“), do colného režimu voľného obehu alebo aktívneho zušľachtovacieho styku v systéme navrátenia, do colného režimu dočasného použitia s čiastočným oslobodením od dovozného cla,
- ak dovezený tovar bol prepustený osobe, ktorá je platiteľom DPH, do colného režimu voľného obehu alebo aktívneho zušľachtovacieho styku v systéme navrátenia, pokiaľ tovar bol do týchto režimov prepustený na základe rozhodnutia colného úradu, ktoré nebolo učené na tlačive JSD,
- v prípadoch, kedy vzniká daňová povinnosť podľa § 23 odst. 1 písm. b) až d) zákona o dani z pridanej hodnoty, tj. pri nezákonnom dovoze tovaru, pri porušení podmienok dočasného uskladnenia tovaru alebo pri porušení podmienok stanovených pre colný režim, do ktorého bolo dovážané.

V rámci správy DPH colnými úradmi je vhodné uviesť prehľad uskutočnenia plnenia a povinnosť priznať alebo zaplatiť daň pri dovoze tovaru. Túto problematiku ošetruje §23.

- Zdaniteľné plnenie je uskutočnené a povinnosť priznať alebo zaplatiť daň pri dovoze tovaru vzniká
 - a) prepustením tovaru do colného režimu voľný obeh,
 - b) prepustením tovaru do colného režimu aktívny zušľachtovací styk v systéme navrátenia,
 - c) prepustením tovaru do colného režimu dočasné použitie s čiastočným oslobodením od dovozného cla,
 - d) nezákonným dovozom tovaru,
 - e) spotrebou alebo použitím tovaru v slobodnom pásme alebo slobodnom sklade za iných podmienok, než ktoré sú stanovené colnými predpismi,
 - f) porušením podmienok vyplývajúcich z dočasne uskladneného tovaru,
 - g) porušením podmienok stanovených pre colný režim, do ktorého bolo dovážaný tovar prepustený, alebo
 - h) odňatím tovaru colným dohľadom.³²

Povinnosť zaplatiť daň pri dovoze tovaru vzniká dňom rozhodnutia colného úradu o vrátení tovaru zo slobodného pásma alebo slobodného skladu v tuzemsku a späť do tuzemska.

³²aktuálne znenie: zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov

Správu dane colnými úradmi v tuzemskom priestore definuje § 93 zákona č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty: Colné úrady vykonávajú správu dane podľa právnych predpisov upravujúcich správu cla.³³

§ 108 zákona č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty definuje osoby, ktoré sú povinné priznať alebo zaplatiť daň a sú to nasledovné:

- Priznať daň sú povinní
 - a) platiteľ, ktorý uskutočňuje zdaniteľné plnenie dodania tovaru alebo poskytnutia služby s miestom plnenia v tuzemsku, s výnimkou plnení, u ktorých je povinná priznať daň osoba, ktorej sú tieto plnenia poskytované,
 - b) platiteľ alebo identifikovaná osoba, ktorá nadobúda v tuzemsku tovar z iného členského štátu,
 - c) platiteľ alebo identifikovaná osoba, ktorým je osobou neusadenou v tuzemsku poskytnuté plnenie s miestom plnenia v tuzemsku, pokiaľ sa jedná o
 - 1. poskytnutie služby podľa §9 až 10d,
 - 2. dodanie tovaru s inštaláciou alebo montážou, alebo
 - 3. dodanie tovaru sústavami alebo sieťami,
 - d) kupujúci, ktorý je platiteľom alebo identifikovanou osobou, ktorému je dodávaný tovar zjednodušeným postupom vo vnútri územia EÚ formou trojstranného obchodu,
 - e) platiteľ, na ktorého účet je tovar pri dovoze prepustený do colného režimu, u ktorého vzniká povinnosť priznať daň podľa §23 odst. 1 písm. a) až c) a §23 odst. 5,
 - f) užívateľ, ktorý poskytuje vybrané služby v rámci zvláštneho režimu jedného správneho miesta,
 - g) platiteľ, ktorému je poskytnuté plnenie v režime prenesenia daňovej povinnosti,
 - h) osoba, ktorá nadobúda v tuzemsku nový dopravný prostriedok z iného členského štátu podľa §19 odst. 6,
 - i) osoba, ktorá vystaví doklad, na ktorom uvedie daň,
 - j) osoba registrovaná k dani v inom členskom štáte, ktorá poriadila tovar s miestom plnenia v tuzemsku od platiteľa, ak
 - 1. tovar do iného členského štátu neprepravila alebo neodoslala a
 - 2. platiteľ prijal všetky opatrenia k preukázaniu oslobodenia pri dodaní tovaru do iného členského štátu.

³³aktuálne znenie: zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov

- Zaplatiť daň sú povinní
 - a) osoba, ktorá nie je platiteľom, na ktorej účet je tovar pri dovoze prepustený do colného režimu, u ktorého vzniká povinnosť zaplatiť daň podľa § 23 odst. 1 písm. a) až c) a §23 odst. 6,
 - b) osoba, u ktorej vzniká povinnosť zaplatiť daň podľa §23 odst. 1 písm. d) až h),
 - c) osoba, na ktorej účet je tovar vrátený zo slobodného pásma alebo slobodného skladu späť do tuzemska podľa §20.³⁴

Oslobodenie od DPH

Zákon č. 235/2004 Zb. upravuje i možnosť oslobodenia od DPH pri dovoze tovaru.

V §71 je definovaný tovar, ktorý je oslobodený od dane pri dovoze:

- od dane je oslobodený dovoz tovaru, pokiaľ by dodanie tohto tovaru platcom v tuzemsku bolo v každom prípade oslobodené od dane.
- od dane je oslobodený dovoz tovaru, ak je dovážanému tovaru priznané oslobodenie od cla podľa priamo použiteľného predpisu EÚ, pokiaľ sa jedná o:
 - a) tovar dovážaný v zásielkach neobchodnej povahy,
 - b) osobný majetok fyzických osôb,
 - c) výbavu, študijné potreby a vybavenie obývaných domácností žiakov alebo študentov,
 - d) premiestnenie obchodného majetku a ostatného zariadenia pri premiestňovaní obchodného závodu,
 - e) liečivé látky, liečivé prípravky, laboratórne zvieratá, biologické alebo chemické látky,
 - f) tovar určený charitatívnym alebo humanitárnym subjektom,
 - g) dovoz v rámci medzinárodných vzťahov,
 - h) tovar dovážaný v podpore obchodnej činnosti,
 - i) tovar dovážaný k skúškam, analýzam alebo pokusom,
 - j) rôzny bližšie definovaný dovoz.

V §71a je definované napríklad oslobodenie od dane pri dovoze tovaru v osobnej batožine cestujúceho: Od dane je oslobodený príležitostný dovoz tovaru v osobných batožinách cestujúceho, pokiaľ je tento tovar určený k osobnému užívaniu cestujúcim, k užívaniu členmi jeho rodiny alebo ako dar a z povahy ani množstva tovaru nejde usudzovať, že je dovážané pre obchodné účely. Osobnou batožinou cestujúceho sa pre účely tohto zákona rozumie batožina, ktorú cestujúci predkladá pri svojom príchode colnému úradu, a batožina, ktorú colnému úradu

³⁴aktuálne znenie: zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov

predloží neskôr, ak preukáže, že bola zapísaná ako sprievodná batožina v okamihu jeho odjazdu u spoločnosti, ktorá zaist'ovala jeho prepravu.³⁵

§84 upravuje vrátenie dane fyzickým osobám z tretích krajín pri vývoze tovaru. Napríklad odst. 5 hovorí, že nárok na vrátenie dane zahraničnej fyzickej osobe vznikne ak zahraničná fyzická osoba nakupený tovar vyvezie najneskôr do troch kalendárnych mesiacov od konca mesiaca, v ktorom sa uskutočnilo zdaniteľné plnenie uvedené na doklade o predaji tovaru, výstup tohto tovaru z územia EÚ je potvrdený colným úradom a takáto zahraničná fyzická osoba predloží prvé vyhotovenie dokladu o predaji tovaru. Úlohou colného úradu je takýto doklad vydat' podľa nasledujúco definovaných podmienok v odst. 6:

Colný úrad na prvom vyhotovení dokladu o predaji tovaru potvrdí

- a) výstup tovaru z územia EÚ uvedením dňa tohto výstupu a
- b) splnenie podmienok podľa odstavca 2, pokiaľ údaje na tomto doklade zodpovedajú tovaru, ktoré zahraničná fyzická osoba colnému úradu predložila.

Colná správa za rok 2013 vybrala celkovo 162,1 mil. Kč na DPH, čo zodpovedá 0,05% z celkového objemu vybratej DPH.³⁶

³⁵aktuálne znenie: zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov

³⁶*Výročná správa* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2013_Informace-o-cinnosti-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.

3.2 Spotrebné dane

Spotrebné dane boli do českej daňovej sústavy zavedené s účinnosťou od 1.1.1993 pri realizácii daňovej reformy. Rovnako ako v prípade DPH ani spotrebné dane nezat'azujú výrobcu ani dovozcu tovaru, ale zat'azujú konečného spotrebiteľa. Od DPH sa odlišujú práve tým, že sú vyberané len jednorazovo u výrobcu. Pri dovoze je však spôsob výberu rovnaký ako u DPH, oboje dane sú vyberané colnými úradmi. Spotrebné dane patria medzi nepriame dane a stricto sensu sú to dane z minerálnych olejov, liehu, piva, vína a medziproduktov a tabakových výrobkov podľa zákona č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach. Tento nový zákon o spotrebných daniach nahradil zákon č. 587/1992 Zb., o spotrebných daniach, ktorý bol za svojej účinnosti 14 - krát novelizovaný, ale ani to nepostačovalo tomu, aby bol zlučiteľný s úpravou spotrebných daní v komunitárnom práve. Dnes účinný zákon o spotrebných daniach bol prijatý v rámci príprav pristúpenia ČR do EÚ, v rámci ktorých prebiehalo zblížovanie právnych predpisov ČR s komunitárnymi právnymi predpismi. Pre zhodnotenie významu zmien v legislatíve, ktoré prijatím tohto právneho predpisu (zákon č. 353/2003 Zb.) prinieslo, je vhodné pripomenúť aspoň zmeny najzásadnejšie. V prvom rade bola prevedená komplexná zmena v systéme zdaňovania výrobkov spotrebnými daňami. Systém zdaňovania pred rokom 2004 bol založený na vzniku daňovej povinnosti, ktorá bola spojená s okamžikom vyskladnenia zdaniteľných výrobkov od výrobcu alebo v prípade výrobkov dovezených s okamžikom vzniku colného dlhu. Avšak tento systém nebol zlučiteľný s komunitárnym právom, v ktorom bol ústredný princíp pri zdaňovaní tovaru spotrebnými daňami princíp teritoriality. Pre účely mojej diplomovej práce je zásadnejšou zmenou, ktorú priniesol zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, práve zmena týkajúca sa zverenia výlučnej správy nových spotrebných daní orgánom Colnej správy ČR. Podľa právnej úpravy účinnej pred rokom 2004 vykonávali správu spotrebných daní územné finančné orgány, predovšetkým finančné úrady, pričom orgány Colnej správy ČR vykonávali správu spotrebných daní len v súvislosti s dovozom tovaru do tuzemska.

Pre zverenie kompetencií správy spotrebných daní na orgány colnej správy existovalo niekoľko dôvodov. K najpádnejším patrí väčšia podobnosť novej právnej úpravy spotrebných daní úprave colno-právnej než v úprave daňovo-právnej a samozrejme skutočnosť, že vo väčšine štátov EÚ práve vo svojom čase správu spotrebných daní vykonávali colné orgány. Nemôžem opomenúť skutočnosť, ktorá bola používaná ako najčastejší argument, ktorý znel pre voľbu Colnej správy ČR ako pre výlučného správcu spotrebných daní, a to, že Colná správa ČR je na rozdiel od územných finančných orgánov, nielen sústavou správnych orgánov, ale súčasne tiež ozbrojeným bezpečnostným zborom, teda silovou zložkou štátnej moci, ktorá má dlhoročné

skúsenosti s výkonom služby v teréne a ktorá je aj vďaka tomu schopná sa adaptovať na nové podmienky pomerne rýchlo.³⁷

Za spotrebné dane sú v širšom význame považované tiež daň zo zemného plynu a niektorých ďalších plynov, daň z pevných palív a daň z elektriny, sú upravené v častiach 45., 46. a 47. z. č. 261/2007 Zb., o stabilizácii verejných rozpočtov, aj keď sú v literatúre, tak aj odbornou verejnosťou označované ako dane ekologické alebo energetické.³⁸

Právna úprava správy spotrebných daní vychádza zo spotrebných daní, daňového poriadku a colného zákona. Ako som už vyššie uviedla správcom spotrebných daní je colný orgán. Ako platitelia sú právnické alebo fyzické osoby povinné sa registrovať u colného úradu najneskôr do dňa vzniku prvej povinnosti daň priznať a zaplatiť. V prípade uplatnenia nároku na vrátenie dane je osoba povinná sa registrovať u colného orgánu najneskôr do dňa, kedy prvýkrát uplatnila nárok na vrátenie dane, ak samozrejme nie je už ako platiteľ dane registrovaná. Platiteľ je povinný sa registrovať ku každej dani samostatne. U týchto daní je zdaňovacím obdobím kalendárny mesiac.³⁹

Ako uvádza zákon o spotrebných daniach v §18 platiteľom, ktorým vznikla povinnosť daň priznať a zaplatiť sú povinní predložiť daňové priznanie samostatne za každú daň zvlášť colnému úradu, a to do 25. dňa po skončení zdaňovacieho obdobia, v ktorom táto povinnosť vznikla, pokiaľ tento zákon nestanoví niečo iné, v rovnakej lehote a rovnakým spôsobom sú platitelia oprávnení uplatniť nárok na vrátenie dane, pokiaľ tento zákon nestanoví inak. V odst. 2 toho istého ustanovenia zákona je uvedené, že v prípade dovozu vybraných výrobkov sa za daňové priznanie považuje colné prehlásenie, ktorým je navrhnuté prepustenie vybraných výrobkov do príslušného colného režimu.

Daň je splatná do 40. dňa po skončení zdaňovacieho obdobia, v ktorom vznikla povinnosť daň priznať a zaplatiť, pokiaľ tento zákon nestanoví inak. Daň vyberaná pri dovoze vybraných výrobkov je splatná v lehote 10 kalendárnych dní od dňa, kedy bolo povinnej osobe doručené rozhodnutie o vymeraní cla, daní a poplatkov alebo ústne oznámená výška daní, poprípade v lehote stanovenej colnému úradu, ak rozhodol o odklade platby colného dlhu.⁴⁰

Úvodná časť zákona o spotrebných daniach (zákon č.353/2003 Zb.) jasne definuje pojmy týkajúce sa spotrebných daní (predmet dane, daňové územie, platiteľ dane, atď.), úpravu povoľovacích konaní a dopravy takýchto výrobkov. Povoľovacie konanie je daňové konanie,

³⁷ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celná správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 80-81.

³⁸ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celná správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 77.

³⁹BAKEŠ, Milan a kol. *Finančné právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 189.

⁴⁰aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

ktoré upravuje tento zákon s podporným použitím daňového poriadku. V konaní je nutné dodržať základné zásady daňového konania uvedené v § 5-9 daňového poriadku. Jednotlivé konania sú upravené v týchto ustanoveniach zákona o spotrebných daniach:

- § 13 – zvlášťne povolenie na prijímanie a užívanie vybraných výrobkov oslobodených od dane,
- § 19c – povolenie k prevádzke daňového skladu,
- § 21a – povolenie ručiteľa,
- § 22 – oprávnenie príjemcu pre opakované prijímanie vybraných výrobkov,
- § 23 – oprávnenie príjemcu pre jednorazové prijímanie vybraných výrobkov,
- § 33a – povolenie k ustanoveniu daňového zástupcu pre zasielanie vybraných výrobkov,
- § 36 – povolenie k predaju za ceny bez dane.⁴¹

Povoľovacie konanie má za účel posúdiť návrh žiadateľa z hľadiska splnených podmienok pre vydanie povolenia vrátane overenia pravdivosti údajov uvedených v žiadosti a v pripojených dokladoch. V rámci prevádzky daňových skladov, prijímaniu vybraných výrobkov oprávnenému príjemcovi v režime podmienenom oslobodeniu od dane a daňového zástupcu je súčasťou povoľovacieho konania stanovenie výšky dane, ktorá je jednou zo základných podmienok vydania povolenia. Rozhodnutie o vydaní povolenia musí mať náležitosti rozhodnutia v zmysle §102 daňového poriadku a náležitosti požadované zákonom o spotrebných daniach.

V oblasti dopravy zákon č.353/2003 Zb. predovšetkým upravuje podmienky dopravy vybraných výrobkov, príp. nutnosti sprievodných dokladov a následky porušenia týchto podmienok a poskytuje podrobné pravidlá pre:

- dopravu vybraných výrobkov v režime podmieneného oslobodenia od dane (§ 25 a nasl.),
- dopravu vybraných výrobkov uvedených do voľného daňového obehu (§ 29 a nasl.),
- dopravu vybraných výrobkov oslobodených od dane (§ 13 a nasl.).

Zákon o spotrebných daniach predovšetkým upravuje podmienky dopravy vybraných výrobkov, prípadne nutnosť sprievodných dokladov a následky porušenia týchto podmienok. V zvláštnej časti zákona o spotrebných daniach v zvláštnych ustanoveniach je konkretizovaná doprava jednotlivých komodít, napr. minerálnych olejov, liehu.

3.2.1 Daň z minerálnych olejov

Z hľadiska náročnosti správy dane sa jedná o najzložitejšiu spotrebnú daň. Zložitosť tejto dane je daná hlavne rozsiahlym katalógom predmetov dane z minerálnych olejov, ktoré sú

⁴¹Obečná časť zákona o spotrebných daniach, povolovací režim a doprava [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 25. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/doprava/Stranky/default.aspx>>.

upravené v hlave I časti tretej zákona o spotrebných daniach. V tejto časti sú definované vybrané výrobky, ktoré sú pre účely tohto zákona považované za minerálne oleje. Ďalej môžeme nájsť v tejto časti zákona upravenú problematiku vrátenia dane z minerálnych olejov:

- §54 vrátenie dane platiteľovi,
- §56 vrátenie daní z „topných olejov“,
- §56a vrátenie dane z ostatných benzínov,
- §57 vrátenie dane zo „zelenej nafty“.⁴²

Zákon obsírne a presne definuje, kto je povinný platiť daň z minerálnych olejov v §44 odst. 1 zákona o spotrebných daniach. §45 odst. 1 až 7 určuje, čo sa považuje za predmet dane z minerálnych olejov, a ktoré oleje, podľa čísla nomenklatúry, ich zmesi, či substancie určené ako pohonné hmoty a na výrobu tepla podliehajú tejto dani. V nasledujúcej tabuľke č. 1 môžeme vidieť stanovené sadzby dane z minerálnych olejov.

Kód nomenklatúry		Sadzba dane
2710	motorové benzíny, ostatné benzíny a letecké pohonné hmoty benzínového typu podľa § 45 odst. 1 písm. a) s obsahom olova do 0,013 g/l vrátane	12 840 Kč/1000 l
	motorové benzíny, ostatné benzíny a letecké pohonné hmoty benzínového typu podľa § 45 odst. 1 písm. a) s obsahom olova nad 0,013 g/l	13 710 Kč/1000 l
	stredné oleje a ťažké plynové oleje podľa § 45 odst 1 písm. b)	10 950 Kč/1000 l
	ťažké výtopné oleje podľa § 45 odst. 1 písm. c)	472 Kč/t
	odpadné oleje podľa § 45 odst. 1 písm. d)	660 Kč/1 000 l
2711	skvapalnené ropné plyny podľa § 45 odst. 1 písm. e)	3 933 Kč/t
	skvapalnené ropné plyny podľa § 45 odst. 1 písm. f)	0 Kč/t
	skvapalnené ropné plyny podľa § 45 odst. 1 písm. g)	1 290 Kč/t

Tabuľka č. 1: Sadzba dane z minerálnych olejov⁴³

⁴² *Daň z minerálnych olejů, barvení a značkování vybraných minerálních olejů a značkování některých dalších minerálních olejů* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 26. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/minerality/Stranky/default.aspx>>.

⁴³aktuálne znenie: zákon č.353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

V § 49 odst. 11 zákon upresňuje kompetencie colného úradu v prípade oslobodenia od dane z minerálnych olejov do výšky technicky zdôvodnených skutočných výrobných strát a strát pri doprave a skladovaní. Colný úrad má v tomto prípade právo posúdiť, či straty vzniknuté pri výrobe minerálnych olejov odpovedajú charakteru činnosti platiteľa a obvyklej výšky strát iných platiteľov pri rovnakej alebo podobnej činnosti, a o zistený rozdiel upraviť základ dane.

Ďalej zákon o spotrebných daniach rieši pre minerálne oleje špecificky dopravu oslobodených minerálnych olejov a podmienky uplatňovania režimu podmieneného oslobodenia od dane. Hlavné úlohy colného úradu v oblasti uplatňovania dane z minerálnych olejov sú práve v oblasti dopravy, dovozu a vývozu látok, ktoré podliehajú takémuto zdaneniu.

§ 50 odst. 2 uvádza ako jednu z funkcií colného úradu rozhodnutie o použití zaistení dane pre prevádzku daňového skladu pre dopravu minerálnych olejov. Pri splnení všetkých podmienok na povolenie k doprave minerálnych olejov oslobodených od dane, môže v rámci tejto dopravy colný úrad určiť lehotu, do ktorej musí byť doprava týchto minerálnych olejov ukončená prípadne aj trasu, po ktorej bude doprava prebiehať. Medzi ďalšie povinnosti colného úradu patrí podľa § 57 o vrátení dane z minerálnych olejov osobám užívajúcim tieto oleje pre poľnohospodársku prvovýrobu, kontrola dokladov, ktoré poplatník musí predložiť, aby mu táto daň bola vrátená. Táto problematika je známa ako vrátenie dane zo zelenej nafty. V rámci zlepšenia komunikácie s daňovými subjektami bol zverejnený vnútorný pokyn, ktorým sa zjednocuje postup správcov dane pri administrácii „vratky daně ze zelené nafty“. Tento pokyn obsahuje zoznam činností v poľnohospodárskej prvovýrobe, na ktoré je možné uplatniť toto vrátenie. Zoznam je priebežne aktualizovaný a je upravovaný na základe podnetov zo strany subjektov, správcu dane alebo pracovníkov Ministerstva zemědělství ČR. V roku 2013 boli vratky z dane zo zelenej nafty vyčíslené na 1,2 mld. Kč.⁴⁴

V časti piatej zákona o spotrebných daniach je upravená problematika farbenia a značkovania vybraných minerálnych olejov. Táto časť zákona bola prevzatá z pôvodného zákona o farbení a značkovaní.⁴⁵ Na začiatku by bolo vhodné objasniť definíciu značkovania a farbenia minerálnych olejov. Podľa § 134a odst. 1 sa pod značkovaním a farbením rozumie rovnomerné primiešavanie značkovacej látky a farbiva do vybraných minerálnych olejov. Predmet a zásady tohto procesu sú stanovené v § 134b a § 134c. O povolení k značkovaniu a farbeniu minerálnych olejov rozhoduje colný úrad a teda návrh k takémuto procesu so všetkými náležitosťami stanovenými v § 134 g je predložený miestne príslušnému colnému úradu.

⁴⁴Zelená nafta [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 16. marca 2015]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/minerally/Stranky/ZN.aspx>>.

⁴⁵Daň z minerálnych olejů, barvení a značkování vybraných minerálních olejů a značkování některých dalších minerálních olejů [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 26. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/minerally/Stranky/default.aspx>>.

Ku kontrole dodržiavania povinnosti a zákazov pri značkovaní a farbení minerálnych olejov majú právo tieto orgány:

- colné úrady,
- finančné úrady a
- Česká obchodná inšpekcia.

V šiestej časti vyššie zmieneného zákona je upravená aj problematika značkovania niektorých ďalších minerálnych olejov a to od definovaného predmetu dane značkovania, cez podmienky nakladania s týmito minerálnymi olejmi až po ich vydávanie. Podobne ako v povoľovacom konaní na značkovanie a farbenie minerálnych olejov aj v týchto prípadoch je to colný úrad, ktorý vydáva povolenie k takémuto procesu a platia obdobné podmienky ako v prípade minerálnych olejov z piatej časti zákona o spotrebných daniach.

3.2.2 Daň z liehu

Daň z liehu je upravená v zákone č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach v znení neskorších predpisov v hlave II.

Predmetom dane podľa tohto zákona je lieh (etanol) vrátane neoddeleného liehu, ktorý vznikol kvasením, obsiahnutý v akýchkoľvek výrobkoch, pokiaľ nejde o výrobky, ktoré sú uvedené pod kódmi nomenklatúry 2203, 2204, 2205 a 2206, pokiaľ celkový obsah liehu v týchto výrobkoch činí viac než 1,2 % objemových etanolu.⁴⁶

Z toho vyplýva, že zdaneniu podlieha etanol v akejkoľvek zmesi, pokiaľ podiel etanolu v tejto zmesi prekračuje 1,2% objemových etylalkoholu. Výnimku tvoria nápoje ako je pivo a rôzne druhy vín. Základom dane je množstvo čistého liehu vyjadreného v hektolitroch etanolu pri teplote 20 °C zaokrúhlené na dve desatinné čísla. Táto jednotka je v súlade s požiadavkami uvedenými v článku 21 Smernice 92/83/EHS.

Platiteľov dane z liehu definuje § 66 odst. 1 nasledovne:

- a) právnické osoby a fyzické osoby, ktoré nakúpia alebo dovezú lieh a výrobky obsahujúce lieh oslobodený od dane podľa § 71 odst.1 písm.a), d), f) a i),
- b) právnické a fyzické osoby, ktoré nakúpia alebo dovezú výrobky obsahujúce lieh oslobodený od dane podľa § 71 odst. 1 písm. c),
- c) právnické a fyzické osoby podľa § 4 odst. 1 písm. f), ktoré skladujú alebo uvádzajú do voľného daňového obehu lieh, ktorý je predmetom dane podľa § 67 odst. 1 a 2, s výnimkou liehu oslobodeného od dane podľa § 71 odst. 1 písm. b) a e), alebo

⁴⁶Daň z lihu, *pěstítelské pálení a povinné značení lihu* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebn-dane/lih/Stranky/default.aspx>>.

- d) právnické a fyzické osoby, ktoré prekročia pri výrobe alebo obehu liehu stanovené normy strát liehu.

Jednou z úloh colnej správy v oblasti daní z liehy je správa a dozor nad úhradou finančných prostriedkov na účet colného úradu od prevádzkovateľa daňového skladu.

Kód nomenklatúry		Sadzba dane
2207	lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod kódom nomenklatúry 2207	28 500 Kč/hl etanolu
2208	lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod kódom nomenklatúry 2208 s výnimkou ovocných destilátov z pestovateľského pálenia v množstve do 30 l etanolu pre jedného pestovateľa za jedno výrobné obdobie podľa zákona o liehu	28 500 Kč/hl etanolu
	lieh obsiahnutý v destilátoch ovocných z pestovateľského pálenia v množstve do 30 l etanolu pre jedného pestovateľa za jedno výrobné obdobie podľa zákona o liehi	14 300 Kč/hl etanolu
ostatné	lieh obsiahnutý vo výrobkoch uvedených pod ostatnými kódmi nomenklatúry	28 500 Kč/hl etanolu

Tabuľka č. 2: Sadzba dane z liehy

So správou spotrebných daní z liehu veľmi úzko súvisí povinné značenie liehu, ktoré bolo zavedené zákonom č. 676/2004 Zb., o povinnom značení liehu. Účelom zavedenia tohto povinného značenia bolo:

- obmedzenie, poprípade sťaženie výroby a distribúcie nezdanených liehovín,
- zjednodušenie kontrolných prvkov zo strany správcu dane a
- poskytnutie garancie spotrebiteľom, aby boli informovaní o tom, že nimi kúpený tovar zodpovedá platným normám.⁴⁷

Značenie podľa právnej normy spočíva v tom, že každé spotrebiteľské balenie liehu určené pre tuzemský trh, je nutné označiť kontrolnou páskou a to tak, aby v prípade otvorenia tohto spotrebiteľského balenia došlo k porušeniu kontrolnej pásky.

⁴⁷*Daň z lihu, pestiteľské pálenie a povinné značení lihu* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/lih/Stranky/default.aspx>>.

3.2.3 Daň z piva

Problematiku dani z piva a funkcie spadajúce pod Colnú správu ČR v tejto oblasti je definovaná v zákone č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov, v hlave III., resp. IV., citovaného zákona (§§ 80 až 91, resp. §§ 92 až 100b).

Predmetom dane z piva v zákone o spotrebných daniach rozumie:

- výrobok uvedený pod kódom nomenklatúry 2203 obsahujúci viac ako 0,5 % objemových alkoholu, alebo
- zmes výrobku uvedeného v predchádzajúcom bode s nealkoholickými nápojmi uvedenými pod kódom nomenklatúry 2206 obsahujúcich viac ako 0,5 % objemových alkoholu.

Základom spotrebnej dane z piva je množstvo piva vyjadrené v hektolitroch, pričom §85 zákona o spotrebných daniach stanoví základnú sadzbu dane a znížené sadzby dane pre malé nezávislé pivovary zaradené do piatich veľkostných skupín v závislosti na ročnej produkcii piva.⁴⁸

Pod pojmom malý nezávislý pivovar sa rozumie pivovar, ktorého ročná výroba piva, vrátane piva vyrobeného v licencií, nepresahuje hodnotu 200 000 hl a splňuje základné podmienky a to:

- a) nie je právne ani hospodársky závislý na inom pivovare,
- b) nadzemné ani podzemné prevádzkové a skladovacie priestory nie sú technologicky, či inak prepojené s priestormi iného pivovaru.

Od dane z piva je oslobodená podľa odst. 1 § 80 fyzická osoba, ktorá spolu s osobami tvoriacimi s ňou spoločne hospodáriaciú domácnosť vyrobí v zariadení pre domácu výrobu piva, pre vlastnú spotrebu, pre spotrebu členov jej spoločne hospodáriacej domácnosti, osôb jej blízkych alebo jej hostí, pivo v celkovom množstve nepresahujúcom 200 l za kalendárny rok, za podmienky, že nedôjde k jeho predaju. Taktiež daň z piva nie je nutné platiť ak ide o potreby:

- výroby octu uvedeného po kódom nomenklatúry 2209,
- výroby a prípravy liečiv,
- výroby prísad pri výrobe potravín a nápojov, ktorých obsah alkoholu nepresahuje 1,2 % objemových, alebo
- výroby potravinárskych výrobkov, pokiaľ obsah alkoholu v nich neprekročí 8,5 litra alkoholu na 100 kg výrobku u čokoládových výrobkov alebo 5 litrov alkoholu na 100 kg výrobku u ostatných výrobkov.

⁴⁸Daň z piva a daň z vína a mezijproduktů [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/ostatni/Stranky/default.aspx>>.

Od dane z piva je tiež oslobodené pivo vo výške technicky zdôvodnených skutočných výrobných strát. V tomto prípade je colný úrad oprávnený posúdiť, či tieto straty zodpovedajú charakteru činnosti platiteľa a obvyklej výške strát podobných iných platiteľov pri rovnakej činnosti, a vyžadovať preukázanie strát a o zistený rozdiel upraviť základ dane.⁴⁹

Kód nomenklatúry	Sadzba dane v Kč/hl za každé celé percento extraktu pôvodnej mladiny					
	Základná sadzba	Znížené sadzby pre malé nezávislé pivovary				
		Veľkostný skupina podľa výroby v hl ročné				
		do 10 000 vrátane	nad 10 000 do 50 000 vrátane	nad 50 000 do 100 000 vrátane	nad 100 000 do 150 000 vrátane	nad 150 000 do 200 000 vrátane
2203, 2206	32,00 Kč	16,00 Kč	19,20 Kč	22,40 Kč	25,60 Kč	28,80 Kč

Tabuľka č. 3: Sadzba dane z piva⁵⁰

S účinnosťou 1.4.2010 zákonom č. 59/2010 Zb., bol tento zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach v znení neskorších predpisov novelizovaný a došlo k určitým zmenám v oblasti spotrebnej dane z piva. Toto sa dotklo oblasti práve zmesí piva s nealkoholickými nápojmi. Pri výpočte výšky dane sa vychádza z extraktu pôvodnej mladiny, ktorý bol vypočítaný z hotového piva uvedeného do obehu a nie z ako extrakt pôvodnej mladiny pred zakvasením. Toto sa hlavne týka metódy výroby piva High Gravity Brewing, ale aj prípadov výroby zmesí piva s nealkoholickými nápojmi, ktoré sú predmetom spotrebnej dane z piva podľa § 81 ods. 1 písm. b) zákona o spotrebných dani.

3.2.4 Daň z vína a medziproduktov

Podobne ako u ostatných spotrebných daní je oblasť problematiky dane z vína a medziproduktov ošetrená zákonom č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach v znení neskorších predpisov, v hlave IV. Predmetom dane z vína a medziproduktov v znení tohto zákona sú vína, fermentované nápoje a medziprodukty uvedené po kódmi nomenklatúry 2204, 2205, 2206, ktoré obsahujú viac ako 1,2 % objemových alkoholu, najviac však 22 % objemových alkoholu.

Základom tejto dane je množstvo vína a medziproduktov vyjadrenom v hektolitroch. Z hľadiska sadzby stanovenia spotrebnej dane z vína a medziproduktov je treba zvláštnu

⁴⁹Daň z piva a daň z vína a medziproduktů [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/ostatni/Stranky/default.aspx>>.

⁵⁰aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

pozornosť venovať hlavne správne určenie predmetu dane v súlade s ustanovením § 93 odst. 2, 3 a 4 zákona o spotrebných daniach. Pre účely tohto zákona sa rozlišujú tieto 3 produkty:

- šumivé víno – výrobky, ktoré sú plnené do fliaš s hríbovitou zátkou pre šumivé víno, ktoré je upevnená zvláštnym úchytným zariadením, alebo ktoré pri uzavretom obsahu pri 20 °C majú pretlak 3 bary a viac, ktorý je možné odvodiť z prítomnosti rozpusteného oxidu uhličitého, a ktoré sú uvedené pod kódmi nomenklatúry definovanými v § 93 odst. 2,
- tiché víno - výrobky, ktoré nie sú šumivým vínom vymedzeným predchádzajúcim bodom a ktoré sú uvedené pod kódmi nomenklatúry definovanými § 93 odst. 3,
- medziprodukty – výrobky, ktoré sú uvedené pod kódmi nomenklatúry 2204, 2205 a 2206, ktorých skutočný obsah alkoholu presahuje 1,2 % objemových, ale nepresahuje 22 % objemových, ktoré nie sú šumivým vínom ani tichým vínom alebo nepodliehajú dani z piva.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené sadzby dane z vína a medziproduktov na základe druhu výrobku.

Produkt	Sadzba dane
šumivé vína podľa § 93 odst. 2	2 340 Kč/hl
tiché vína podľa § 93 odst. 3	0 Kč/hl
medziprodukty podľa § 93 odst. 4	2 340 Kč/hl

Tabuľka č. 4: Sadzba dane z vína a medziproduktov⁵¹

V oblasti dopravy tichého vína v režime podmieneného oslobodenia od dane na daňovom území ČR a povinnosti malého výrobcu vína, sú všetky pravidlá a povinnosti špecifikované v §§ 100, resp. 100a zákona o spotrebných daniach.

Malým výrobcom vína sa v znení zákona o spotrebných daniach rozumie právnické alebo fyzické osoba, ktorá vyrába výhradne tiché víno, pričom priemerná ročná výroba neprevyšuje 1000 hl a toto víno nie je vyrábané v podniku na výrobu vybraných výrobkov (§ 19 odst. 2 písmeno a zákona o spotrebných daniach).⁵²

⁵¹aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

⁵²*Daň z piva a daň z vína a medziproduktů* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/ostatni/Stranky/default.aspx>>.

Podobne ako u dani z piva od dane z vína sú oslobodené víno a medziprodukty určené na:

- výroby octu uvedeného po kódom nomenklatúry 2209,
- výroby a prípravy liečiv,
- výroby prísad pri výrobe potravín a nápojov, ktorých obsah alkoholu nepresahuje 1,2 % objemových, alebo
- výroby potravinárskych výrobkov, pokiaľ obsah alkoholu v nich neprekročí 8,5 litra alkoholu na 100 kg výrobku u čokoládových výrobkov alebo 5 litrov alkoholu na 100 kg výrobku u ostatných výrobkov.

Od dane z vína a medziproduktov je oslobodené víno a medziprodukty vo výške technicky zdôvodnených skutočných výrobných strát. Colný úrad je oprávnený posúdiť, či tieto straty odpovedajú charakteru činnosti platiteľa a obvyklej výške strát podobných iných platiteľov pri rovnakej činnosti, a vyžadovať preukázanie strát a o zistený rozdiel upraviť základ dane.⁵³

§97 odst. 3 ďalej uvádza, že od tejto dane je oslobodené víno a medziprodukty určené k použitiu ako vzorky pre povinné rozbory, nevyhnutné výrobné skúšky alebo ako vzorky odobrané správcom dane a taktiež sú víno a medziprodukty oslobodené od dane v prípade zničenia za prítomnosti úradných osôb správcom dane.⁵⁴

3.2.5 Daň z tabakových výrobkov

Poslednou spotrebnou daňou uvedenou v zákone o spotrebných daniach je daň z tabakových výrobkov. Predmetom tejto dane sú tabakové výrobky a to cigarety, cigary, cigarillos a tabak k fajčeniu. Pre účely zákona sa rozumie:

- a) „cigaretami
 - 1) tabákové provazce, ktoré se kouří v nezměněném stavu a nejsou doutníky ani cigarillos podle písmene b),
 - 2) tabákové provazce, které se jednoduchou nepřemyslovou manipulací vloží do dutinek z cigaretového papíru, nebo
 - 3) tabákové provazce, které se jednoduchou nepřemyslovou manipulací zabalí do cigaretového papíru,
- b) doutníky a cigarillos tabákové smotky, které se kouří v nezměněném stavu a s ohledem na jejich vlastnosti a očekávání běžného spotřebitele jsou v nezměněném stavu určeny výhradně ke kouření a obsahují

⁵³Daň z piva a daň z vína a medziproduktů [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné z <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/ostatni/Stranky/default.aspx>>.

⁵⁴aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

- 1) krycí list ze surového tabáku, nebo
 - 2) trhanou tabákovou náplň, s krycím listem v obvyklé barvě doutníku z rekonstituovaného tabáku, jenž kryje celý výrobek, případně i filtr, avšak nikoli náustek v případě doutníků s náustkem, činí-li jejich jednotková hmotnost bez filtru nebo náustku nejméně 2,3 g a nejvýše 10 g a je-li obvod nejméně jedné třetiny délky alespoň 34 mm,
- c) tabákem ke kouření
- 1) tabák řezaný, popřípadě jinak dělený, kroucený nebo lisovaný do desek, a který je možné kouřit bez dalšího průmyslového zpracování,
 - 2) tabákový odpad upravený pro prodej konečnému spotřebiteli, který nespadá pod písmeno a) nebo b) a který je možné kouřit, nebo
 - 3) tabák ke kouření obsahující více než 25% hmotnosti tabákových částic s šířkou řezu menší než 1,5 mm; jedná se o jemně řezaný tabák určený pro ruční výrobu cigaret.⁵⁵

Výška dane u cigariet sa pri použití pevnej časti a percentnej časti sadzby dane sa vypočíta ako súčet nasledujúcich položiek:

- súčin percentnej časti sadzby dane a ceny pre konečného spotrebiteľa týchto cigariet delený stomi,
- súčin pevnej časti sadzby dane a počtu kusov.

Základom dane pre pevnú časť dane u cigariet je množstvo vyjadrené v kusoch a základom dane percentnej časti dane u cigariet je cena pre konečného spotrebiteľa. Výška dane u cigariet pri minimálnej sadzbe dane sa vypočíta ako súčin minimálnej sadzby dane a počtu kusov. Za jeden kus cigarety sa považuje tabákový provazec v dĺžke do 80 mm vrátane.

Výška dane u cigár, cigarillos a tabaku na fajčenie sa vypočíta ako súčin základu dane a pevnej sadzby dane, pričom pre výpočet dane z tabaku na fajčenie je rozhodujúca hmotnosť tabaku na fajčenie v okamihu vzniku povinnosti daň priznať a zaplatiť. Základom dane u cigár a cigarillos je množstvo vyjadrené v kusoch a u tabaku na fajčenie množstvo vyjadrené v kilogramoch.⁵⁶

⁵⁵aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

⁵⁶Tabákové výrobky [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/tabak/Stranky/default.aspx>>.

	Sadzba dane		
	Percentná časť	Pevná časť	Minimálna
cigarety	27%	1,29 Kč/kus	celkom najmenej však 2,37 Kč/kus
cigary, cigarillos		1,42 Kč/kus	
tabak na fajčenie		1 896,00 Kč/kg	

Tabuľka č. 5: Sadzba dane z tabakových výrobkov⁵⁷

Colný úrad má povinnosť spísať protokol v prípade odobratia alebo znehodnotenia tabakových výrobkov podľa § 105 odst. 3. Ďalšou úlohou colného úradu je rozhodnutie o umožnení zníženia ceny pre konečného spotrebiteľa. Veľmi dôležitou právomocou colného úradu je kontrola značenia tabakových výrobkov. Podobne ako u predchádzajúcich spotrebných daní prevádzkovateľ daňového skladu poskytuje zaistenie dane na účet vytvorené colným úradom. V oblasti tabakových nálepiek ma colný úrad na starosti ich kontrolu prepravy, uloženia a použitia u odberateľa, taktiež rieši vrátenie poškodených alebo nepoužitých tabakových nálepiek od odberateľov. Colný úrad k 15. februáru pošle súhrnné údaje o výsledkoch inventúr za všetkých odberateľov tabakových nálepiek.

3.3 Ekologické dane

V súlade s podmienkami členstva ČR v EÚ vznikla ČR povinnosť zaviesť daň z elektriny, zo zemného plynu a z pevných palív (súhrnne označované ako ekologické) k 1. januáru 2008. Tieto dane boli zapracované do zákona č. 261/2007 Zb., o stabilizácii verejných rozpočtov, časť 45, 46 a 47. Týmto bolo dokončené transponovanie smernice Rady 2003/96/ES, ktorou sa mení štruktúra rámcových predpisov Spoločenstva o zdanení energetických produktov a elektriny. Správa dane je vykonávaná colnými orgánmi. Tieto vydávajú dva typy povolenia. Jedným z nich je povolenie k nadobudnutiu oslobodených energetických produktov a je možné ho získať rozhodnutím colného úradu po preskúmaní podaného návrhu na jeho vydanie. Rovnako je tomu tak aj v prípade povolenia k nadobudnutiu energetických produktov bez dane. Fyzickej alebo

⁵⁷aktuálne znenie: zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov

právnickej osobe, ktoré nie je držiteľom povolenia, nesmú byť energetické produkty bez dane či produkty oslobodené od dane dodané.⁵⁸

3.3.1 Daň zo zemného plynu a niektorých ďalších plynov

Predmetom tejto dane je plyn uvedený pod kódmi nomenklatúry 2711 11, 2711 21, 2711 29 a 2705

- a) určený k použitiu, ponúknutý k predaju alebo používaný pre pohon motorov alebo pre iné účely, s výnimkou plynu uvedeného v písmenách b) a c),
- b) určený k použitiu, ponúknutý k predaju alebo používaný pre výrobu tepla bez ohľadu na spôsob spotreby tepla (ďalej len „výroba tepla“), alebo
- c) určený k použitiu, ponúknutý k predaju alebo používaný
 - 1) pre stacionárne motory,
 - 2) v súvislosti s prevádzkou a strojmi používanými pri stavbách, stavebne inžinierskych prácach a verejných prácach, alebo
 - 3) pre vozidlá určené k používaniu mimo verejnej cesty alebo pre vozidlá, ktoré nie sú schválené na používanie prevažne na verejných cestách.⁵⁹

Základom dane je množstvo plynu v MWh spalného tepla.

Colný úrad má právo posúdiť v oblasti oslobodenia od dane podľa § 8 písm. 5, či vzniknuté straty plynu odpovedajú charakteru činnosti platiteľa dane a obvyklej výške strát iných platiteľov dane pri rovnakej alebo obdobnej činnosti, a o zistený rozdiel upraviť základ dane. Colný úrad rozhoduje o vydaní povolenia k nadobudnutiu plynu oslobodeného od dane. Colný úrad taktiež rozhoduje o vydaní povolenia k nadobudnutiu plynu bez dane. V oblasti správnych deliktov je to práve colný úrad, ktorý prejednáva tieto delikty v prvom stupni. Colný úrad je povinný zverejniť na svojej úradnej doske a spôsobom umožňujúcim diaľkový prístup zoznam platiteľov dane, konečných spotrebiteľov, ktorí sú držiteľmi povolenia k nadobudnutiu plynu oslobodeného od dane, a držiteľov povolenia k nadobudnutiu plynu bez dane.

3.3.2 Daň z pevných palív

Predmetom dane sú tieto pevné palivá:

- a) čierne uhlie, brikety, bulety a podobné pevné palivá vyrobené z čierneho uhlia uvedené pod kódom nomenklatúry 2701,

⁵⁸ *Ekologické dane* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 19. júna 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/ekologicke-dane/Stranky/default.aspx>>.

⁵⁹ aktuálne znenie: zákon č. 261/2007 Zb., časť štyridsiata piata - daň zo zemného plynu a niektorých ďalších plynov, v znení neskorších predpisov

- b) hnedé uhlie, hnedouhoľné brikety, tiež aglomerované hnedé uhlie okrem gagátu (čierneho jantáru) uvedené pod kódom nomenklatúry 2702,
- c) koks a polokoks z čierneho uhlia, hnedého uhlia alebo rašeliny, tiež aglomerovaný, retortové uhlie uvedené po kódom nomenklatúry 2704,
- d) ostatné uhl'ovodíky uvedené po kódmí nomenklatúry 2706, 2708, 2713, 2715, pokiaľ sú určené na používanie, ponuke k predaju alebo používané pre výrobu tepla,
- e) rašelina, vrátane rašelinového steliva, taktiež aglomerovaná, uvedené pod kódom nomenklatúry 2703, pokiaľ je určená k použitiu, ponúkaná k predaju alebo používaná pre výrobu tepla.⁶⁰

Základom dane je množstvo pevných palív vyjadrené v GJ spalného tepla v pôvodnom vzorku. Colný úrad má rovnaké povinnosti a právomoci v oblasti pevných palív ako u dani zo zemného plynu a iných plynov.

3.3.3 Daň z elektriny

Predmetom dane je elektrina pod kódom nomenklatúry 2716. Základom dane je množstvo elektriny v MWh. Opäť podobne ako u predchádzajúcich dvoch daniach zo zemného plynu a pevných palív má colný úrad rovnaké povinnosti a kompetencie.

3.4 Efektivita výberu spotrebných a ekologických daní

Pre ilustráciu významu spotrebných a ekologických daní uvádzam údaje o výbere týchto daní Colnou správou ČR za rok 2013. Colná správa ČR v roku 2013 vymerala celkovo 143 835 mil. Kč spotrebných a ekologických daní, z čoho bolo ku 31.12.2013 vyinkasovaných 137 597 mil. Kč. Podrobný prehľad jednotlivých daní uvádzam v tabuľke č.6.⁶¹

⁶⁰ aktuálne znenie: zákon č. 261/2007 Zb., časť štyridsiata šiesta - daň z pevných palív, v znení neskorších predpisov

⁶¹ *Výročná správa* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2013_Informace-o-cinnosti-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.

Daň z	Daňová povinnosť v mil. Kč	Inkaso v mil. Kč
minerálnych olejov	77 917	76 560
tabaku	51 902	46 819
liehu	6187	6379
piva	4527	4516
vína	291	284
elektriny	1293	1307
zemného plynu	1263	1269
pevných palív	455	463
Celkom	143 835	137 597

Tabuľka č. 6: Prehľad príjmov do štátneho rozpočtu zo spotrebných
a ekologických daní za rok 2013

Z celkového množstva 763,1 mld. Kč vybratých daní a ciel v roku 2013 tvorili spotrebné a ekologické dane 18 % (137,6 mld. Kč).⁶²

3.5 Kontrolná činnosť colného úradu ako správcu dane

Pokiaľ má správca dane poznatky alebo pochybnosti o správnosti a pravdivosti daňového priznania alebo ďalších dokumentov predložených daňovým subjektom, vyzve daňový subjekt k odstráneniu týchto pochybností. Ďalším krokom správcu dane je daňová kontrola. Za rok 2013 podnikla Colná správa ČR 322 daňových kontrol, pričom 171 bolo ukončených s rozdielom a domeraním daňovej povinnosti v celkovej výške 125,8 mil. Kč.⁶³ Z uvedeného pomeru množstva kontrol a na ich základe získaných doplatkov daní usudzujem, že je kontrolná funkcia colnej správy dôležitou súčasťou správy daní. Osobne by som odporúčala zvýšiť počet kontrol, teda navýšiť pracovnú silu prevádzajúcu daňové kontroly na colnej správe.

⁶² *Výroční zprávy* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2013_Zprava-o-cinnosti-Financni-spravy-CR-a-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.

⁶³ *Výroční zprávy* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2013_Informace-o-cinnosti-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.

4 Delená správa

Výkon colnej správy voči iným rezortom štátnej správy ČR je najčastejšie realizované formou delenej správy, čo je inštitúcia, ktorú zakotvuje vo svojich ustanoveniach ako daňový poriadok, tak aj správny poriadok. Delená správa predstavuje proces, kedy v konaní v rovnakej veci s jedným rozhodnutím vo veci, sa účastní viac správnych orgánov alebo je postupované podľa viacerých právnych predpisov (kompetenčne delená správa/ procesne delená správa). Colná správa v rámci delenej správy najčastejšie vystupuje ako vymáhací štátny orgán v prípadoch nesplnenia finančných platobných povinností voči štátu, teda najčastejšie v prípade nedoplatkov daní, odvodov, poplatkov a pokút.⁶⁴ Táto kompetencia bola zverená Colnej správe ČR v roku 2006. Konkrétne medzi uvedené príjmy patria napr. pokuty ukladané Políciou ČR v blokovanom konaní na mieste zaplatenia, pokuty v správnom konaní uložené Políciou ČR, poplatky za využívanie zdrojov prírodných minerálnych vôd, poplatky za odňatie lesnej pôdy, odvody za odňatie poľnohospodárskej pôdy, poplatky za odber podzemných vôd a za znečistenie vôd, atď.

V daňovom poriadku, zákon č. 280/2009 Zb., v diele druhom sa nachádza úprava delenej správy. Konkrétne v § 161 je stanovené:

K delenej správe dochádza, ak rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý nie je správcom dane, vydaným pri výkone verejnej moci je uložená platobná povinnosť k peňažnému plneniu určenému do verejného rozpočtu a ak sa postupuje pri jeho platení podľa tohto zákona alebo podľa jeho jednotlivých ustanovení. To platí aj vtedy pokiaľ vznikla platobná povinnosť k peňažnému plneniu určenému do verejného rozpočtu priamo zo zákona bez vydania rozhodnutia.

V odstavci tretom § 161 toho istého zákona je ďalej uvedené, že k delenej správe dochádza, ak zákon stanoví, že k správe platenia peňažného plnenia je príslušný iný správny orgán ako orgán verejnej moci, ktorý platobnú povinnosť k peňažnému plneniu uložil.

Delenej správy sa týka taktiež § 162 daňového poriadku, kde je stanovené, že pokiaľ orgán verejnej moci, ktorý uložil platobnú povinnosť k peňažnému plneniu v rámci delenej správy, nie je súčasne príslušný k správe platenia tohto peňažného plnenia, predá príslušnému správcovi daní nutné údaje o uložení alebo vzniku tejto povinnosti najneskôr do 30 dní odo dňa právnej moci rozhodnutia, ktorým bola platobná povinnosť uložená. V odstavci druhom toho istého ustanovenia zákona je zas stanovené, aký postup sa uplatní v prípade, keď orgán verejnej moci, ktorý uložil platobnú povinnosť k peňažnému plneniu v rámci delenej správy, nie je

⁶⁴ MATOUŠEK, Pavel. *Výkon celní správy a kontrola* [online]. www.law.muni.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/Verejnafinancnicinnost/MatousekPavel.pdf>.

súčasne príslušný k vymáhaniu tohto peňažného plnenia. V takomto prípade orgán verejnej moci predá príslušnému správcovi dane nutné údaje o uložení alebo vzniku tejto platobnej povinnosti.

Hlavným dôvodom zmeny právomocí pri vymáhaní poplatkov a pokút bolo zvýšenie efektívnosti výkonu správy daní a zníženie zaťaženia finančných orgánov.

Podľa informácií dostupných z webu colnej správy (Informácie o Colnej správe ČR za rok 2014) bolo v rámci delenej správy zaevidovaných 532 100 predpisov v celkovej hodnote 3 814 mil. Kč. Z tohto počtu prevzali colné úrady od Polície ČR 330 857 pokút uložených v blokovom konaní v celkovej čiastke 235 mil. Kč. Z tejto čiastky predaných pokút bolo vymožených už v roku 2013 celkom 133 mil. Kč, čo je 77 %. Pričom efektívnosť vymáhania evidovaných predpisov sa ďalej zvyšuje v časovom horizonte, pretože colné úrady exekučne vymáhajú so zdržaním 3-4 mesiacov, aby predišli možnosti neoprávneného vymáhania.

Z uvedeného usudzujem, že vymáhanie je efektívne a delená správa splnila svoje poslanie. Colná správa ako bezpečnostný zbor je v kontakte so subjektmi a preto môže byť vymáhanie aj výkon rýchle a pružné.

5 Finančná správa Slovenskej republiky

5.1 Zmeny colnej správy

Colná správa SR z organizačného hľadiska prechádzala vývojom, ktorý ovplyvnili viaceré faktory, ktoré mali prevažne nadnárodný charakter. Taktiež colné zákonodarstvo na Slovensku prechádzalo zásadnými zmenami, najmä v období pred vstupom SR do EÚ.

Po vstupe SR do EÚ sa absolútne zmenilo chápanie colnej politiky na národnej úrovni a to ako z právneho, tak aj ekonomického či zabezpečovacieho hľadiska. Činnosť colnej správy vyplývajúcej z medzinárodných zmlúv o colnej spolupráce a zaistení záväzkov a úloh v colnej problematike v oblasti medzinárodnej prepravy tovaru, boja proti pašeráctvu, boja proti porušovaniu práv duševného vlastníctva a podobne zostali nezmenené. Kompetencie orgánov colnej správy sa však rozšírili, okrem výberu cla a dane pri dovoze tovaru podľa colných predpisov, prešla do ich kompetencie aj správa spotrebných daní.⁶⁵

Práve dňom vstupu Slovenskej republiky do EÚ nadobudol účinnosť nový Colný zákon, zákon č. 199/2004 Z.z., Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento nový zákon zrušil predchádzajúcu právnu úpravu colného práva upravenú zákonom č. 238/2001 Z.z.

V ustanovení §1 tohto zákona je konkrétne vymedzené, aké pravidlá, postupy a opatrenia upravuje.

Slovami zákona: „Upravuje pravidlá a postupy zaobchádzania s tovarom, ktorými sa zabezpečuje uplatňovanie opatrení vydaných na základe osobitných predpisov EÚ pre pohyb tovaru medzi úniou a tretími štátmi na území SR a opatrení na zabránenie protiprávnemu konaniu osôb pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru medzi úniou a tretími štátmi na území Slovenskej republiky.“⁶⁶

Od 1.1. 2012 došlo k zlúčeniu colnej správy a daňovej správy do finančnej správy. Na Slovensku teda neexistuje samostatná colná správa. K vzniku tejto zlúčenej finančnej správy predchádzalo schválenie reformy colnej a daňovej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov prostredníctvom programu UNITAS, ktorý bol iniciovaný v roku 2008 prijatím uznesenia vlády SR Č. 285/2008 za dňa 7.5. 2008 ku Koncepcii reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov.⁶⁷

⁶⁵ ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celná správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 61.

⁶⁶aktuálne znenie: zákon č. 199/2004 Z. z., Colný zákon, v znení neskorších predpisov

⁶⁷*Finančná správa* [online]. www.financnasprava.sk, nedatované [cit. 2. júna 2015]. Dostupné na <<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava>>.

Konkrétne medzi ciele colnej správy (oblasť colníctva a spotrebných daní) ako súčasti finančnej správy boli v roku 2012 zaradené tieto kľúčové oblasti:

- zabezpečiť štandardizáciu a optimalizáciu jednotlivých procesov vo finančnej správe s cieľom ich zefektívnenia,
- analyzovať možnosti zintenzívnenia činnosti v oblasti práv duševného vlastníctva a kontrol finančnej hotovosti,
- zabezpečiť zefektívnenie výkonu daňového dozoru a daňovej kontroly v oblasti spotrebných daní,
- zabezpečiť realizáciu zefektívnenia riadenia pohľadávok s cieľom zvýšenia úspešnosti vymáhania pohľadávok štátu v oblasti colných a daňových príjmov,
- zvyšovať profesijné, manažérske a jazykové vedomosti a zručnosti colníkov a zamestnancov,
- a v neposlednom rade pokračovať v realizácii reformy colnej a daňovej správy s cieľom zjednotenia výberu cla, daní a poisťných odvodov v rámci programu UNITAS.⁶⁸

5.2 Finančná správa

Finančná správa zabezpečuje plnenie úloh v súlade so zákonom č. 333/2011 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva v znení neskorších predpisov, zákonom č. 479/2009 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní a poplatkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákonom č. 652/2004 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná.⁶⁹

Podľa oficiálnej webovej stránky Finančnej správy SR patrí medzi jej kompetencie najmä:

- plnenie úloh, ktoré vyplývajú z hlavného poslania finančnej správy, a to najmä v oblasti zamedzovania porušovania colných a daňových predpisov,
- vykonáva dohľad nad dodržiavaním všeobecne záväzných právnych predpisov, predpisov EÚ a medzinárodných zmlúv, ktorými zabezpečuje realizáciu obchodnej politiky, colnej politiky, daňovej politiky a spoločnej poľnohospodárskej politiky pri obehu tovaru v styku s tretími krajinami,

⁶⁸STREŠŇÁK HORVÁTH, Viktória. *Reforma daňovej a colnej správy v SR*. 1. vydanie. Banská Bystrica: Bankovní inštitút vysoká škola Praha, 2013, s. 30-31.

⁶⁹*Finančná správa* [online]. www.financnasprava.sk, nedatované [cit. 2. júna 2014]. Dostupné na <<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava>>.

- vykonáva colný dohľad nad tovarom v rámci colného územia EÚ, v oblasti správy nepriamych daní, daňového dozoru nad tovarmi podliehajúcimi spotrebným daniam,
- vykonáva vzájomnú medzinárodnú pomoc a spoluprácu pri správe cla a daní a pri vymáhaní finančných pohľadávok,
- plní úlohy v oblasti colných taríf, colných sadzieb, colnej hodnoty, nomenklatúrneho zatried'ovania tovaru, pôvodu tovaru, štatistiky obchodu s tretími krajinami a obchodu medzi členskými štátmi EÚ,
- plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými predpismi.

Podľa zákona č. 333/2011 Z.z finančnú správu tvorí ministerstvo financií, finančné riaditeľstvo SR, colné úrady, daňové úrady a Kriminálny úrad finančnej správy.

Colné úrady

Na postavenie, organizáciu, právomoc a pôsobnosť colných úradov, ktoré sú orgánmi štátnej správy v oblasti colníctva, sa vzťahuje osobitný predpis a to konkrétne z. č. 652/2004 Z.z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Rovnako aj na postavenie, organizáciu, právomoc a pôsobnosť daňových úradov, ktoré sú orgánmi štátnej správy v oblasti daní a poplatkov, sa vzťahuje taktiež osobitný predpis – zákon č. 479/2009 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti daní a poplatkov. Z týchto špeciálnych zákonov je pre moju prácu dôležitý práve zákon o orgánoch štátnej správy v colníctve a práve tomu sa budem v nasledujúcom texte venovať.

„Colná sekcia finančnej správy vykonáva predovšetkým dohľad nad dodržiavaním zákonov, a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými sa zabezpečuje realizácia obchodnej politiky a poľnohospodárskej politiky pri obehu tovaru v styku s tretími štátmi a na vnútornom trhu, ak tak ustanovujú osobitné predpisy a robí opatrenia na zabránenie protiprávnemu konaniu pri dovoze, vývoze a tranzite tovaru.“⁷⁰

Taktiež colná sekcia finančnej správy vykonáva dohľad nad dodržiavaním osobitných predpisov.

Colné úrady plnia napríklad tieto úlohy:

- rozhodujú a vykonávajú vo veciach colného úradu, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak,
- rozhoduje o zaistení tovaru, o zhabaní tovaru a zabezpečení a prepadnutiu tovaru alebo veci podľa osobitného predpisu,
- rozhoduje o vrátení cla a odpustení cla a o vrátení dane podľa osobitného predpisu,
- objasňuje a prejednáva colné priestupky podľa osobitných predpisov,

⁷⁰Colné úrady [online]. www.financnasprava.sk, nedatované [cit. 6. júna 2014]. Dostupné na <<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/organy-financnej-spravy/colne-urady>>.

- vymeriava, vyberá a eviduje clo, vymeria úroky z omeškania a zabezpečuje splnenie colného dlhu preplatkami na inom cle, vyrubuje a evidujú dane vybrané podľa daňových predpisov, predpisuje zvýšenie dane a plní ďalšie úlohy ustanovené daňovými predpismi
- pátra po tovare, ktorý unikol colnému dohľadu,
- informuje daňové subjekty o ich právach a povinnostiach vo veciach daní,
- ďalšie úlohy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy.

Colné úrady majú rovnako ako v ČR na starosti správu spotrebných daní (z minerálneho oleja, z tabakových výrobkov, z vína, z elektriny, uhlia a zemného plynu) a čiastočnú správu DPH.

Na záver by som len poznamenala, že v súvislosti so zriadením finančnej správy môžeme hovoriť o dvoch etapách. Od 1.1.2012 sa síce vytvorilo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, avšak naďalej fungujú daňové a colné úrady. Argumentom pre takéto riešenie je práve to, aby sa predišlo nárazovému prerušeniu realizovaných procesov, ktoré by mohlo negatívne ovplyvniť fungovanie finančnej správy a jej dostupnosť. Negatívom tohto postupného zriaďovania jednotnej finančnej správy je avšak aktuálne duplicita vymedzenia pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva a taktiež neprehľadnosť komplexnej štruktúry.⁷¹

5.3 Porovnanie Colnej správy Českej a Slovenskej republiky

V porovnaní so SR je prevedená reorganizácia Finančnej a Colnej správy ČR menej výrazná. V SR došlo už aspoň formálne k zjednoteniu finančnej a colnej správy pod centrálny úrad Finančnej správy SR. Colné úrady ostali zachované, ich hlavnou kompetenciou je správa cla a dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov. Colné úrady sa však stále podieľajú na správe daní, a to konkrétne daní spotrebných a DPH za určitých podmienok, rovnako ako Colná správa ČR. Je to pravdepodobne dôsledok snahy o harmonizáciu správy spotrebných daní v rámci celej EÚ. V oboch krajinách sa plánujú výraznejšie zmeny. Hlavnými cieľmi sú zjednodušiť podávanie daňových priznaní daňovým subjektom pomocou jednotného programu pre výber daní, cieľ i poistení. To by viedlo zároveň k efektívnejšiemu výberu a následnej kontrole zo strany štátu.

⁷¹ŠRAMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačnom a funkčnom pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011, s. 66.

Záver

Vo svojej diplomovej práci som sa zaoberala Colnou správou ČR ako správcom daní. Popísala som hierarchiu Colnej správy ČR a jej zmeny od roku 2013. Analyzovala som kompetencie Colnej správy ČR, predovšetkým správu daní, konkrétne dane z pridanej hodnoty, spotrebných a ekologických daní. Zosumarizovala som informácie o organizácii a fungovaní Finančnej správy SR s cieľom porovnať systémy správy daní a cieľ v ČR a SR. Na základe uvedených informácií som sa snažila odpovedať na vopred stanovené vedecké otázky.

1. Aký bol zmysel reorganizácie Colnej správy ČR, ktorá vošla v platnosť od 1.1. 2013 ?

Od 1.1. 2013 došlo k reorganizácii Colnej správy ČR za účelom racionalizácie práce, zníženia nákladov a centralizácie výberu ciel a daní. Túto zmenu hodnotím ako pozitívnu predovšetkým s ohľadom na úsporu nákladov na chod Colnej správy ČR a taktiež ako dôležitý krok na zladenie organizačnej štruktúry colnej a daňovej správy, čo v budúcnosti povedie k jednoduchšiemu zlúčeniu týchto správnych orgánov.

2. Aké kompetencie prevzala Colná správa ČR po vstupe ČR do EÚ?

Colná správa ČR sa musela prispôbiť zmenám spôsobených vstupom ČR do EÚ. V kompetenciách colnej správy zostala správa ciel a postupne dochádzalo k harmonizácii s daňovými systémami EÚ, tradičné funkcie so zrušením hraníc a zavedením Schengenského priestoru sa presunuli do pozadia a colná správa získala nové kompetencie v správe daní. Colná správa je čiastočným správcom DPH. Objem DPH inkasovanej colnou správou zodpovedá 0,05 % z celkového objemu DPH inkasovanej finančnou i colnou správou. Na rozdiel od DPH, je Colná správa ČR výlučným správcom spotrebných a ekologických daní. Zaručuje ich správny odvod i následnú kontrolu daňových priznaní. Spotrebné dane spadajú pod správu colnej správy z dôvodu harmonizácie správy daní v EÚ a schopnosti colnej správy ako silovej zložky štátnej moci rýchlo sa adaptovať na nové podmienky. Medzi spotrebné dane radíme daň z minerálnych olejov, tabaku, liehu, piva, vína. Ekologické dane sú daň z elektriny, zemného plynu a pevných palív. V roku 2013 Colná správa ČR na týchto daniach vybrala 137 597 mil. Kč, čo zodpovedá až 18 % celkového množstva vybraných daní a ciel. Navyše má Colná správa ČR za úlohu i daňové kontroly u daňových subjektov. Za rok 2013 podnikla Colná správa ČR 322 daňových kontrol, pričom 171 bolo ukončených s rozdielom a domeraním daňovej povinnosti v celkovej výške 125,8 mil. Kč. Z uvedeného pomeru množstva kontrol a na ich základe získaných doplatkov daní usudzujem, že je kontrolná funkcia colnej správy dôležitou súčasťou správy daní. Osobne by som

odporúčala zvýšiť počet kontrol, teda navýšiť pracovnú silu prevádzajúcu daňové kontroly na colnej správe.

3. Je delená správa výhodná?

V samostatnej kapitole o delenej správe som sa snažila priblížiť ďalšiu novú kompetenciu Colnej správy ČR, a to spoluprácu s ostatnými orgánmi štátnej správy (najčastejšie s Políciou ČR), predovšetkým vo vymáhaní nesplnených finančných platobných povinností občanov a daňových subjektov voči štátu. Colná správa ako bezpečnostný zbor je v kontakte so subjektmi a preto môže byť vymáhanie aj výkon rýchle a pružné. Podľa výročných správ Colnej správy ČR sa efektivita vymáhania dlhov voči štátu v delenej správe zvyšuje. Preto si myslím, že je delená správa výhodná.

4. Aký je rozdiel medzi Colnou správou v ČR a SR?

V systéme daňovej a colnej správy v SR došlo v roku 2012 k zlúčeniu oboch správ pod jednu Finančnú správu SR. Colné úrady ostali zachované, ich hlavnou kompetenciou je správa cla a dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov. Colné úrady SR majú na starosti, rovnako ako v ČR, výlučnú správu spotrebných daní a čiastočnú správu DPH. V porovnaní so SR je prevedená reorganizácia Finančnej a Colnej správy ČR menej výrazná.

Vízia zjednotenej finančnej správy, ktorá bude pomocou jednotného programu spravovať všetky typy daní, ciel i poistení je podľa mňa dobrá. Takéto zmeny by viedli predovšetkým k uľahčeniu práce daňových subjektov a zároveň k prehľadnosti a možnosti jednoduchšej kontroly zo strany štátu. Oba spomínané štáty k týmto zmenám smerujú, zatiaľ sú vykonané zmeny bohužiaľ len formálneho charakteru. V tejto sfére sa ponúka možnosť ďalšieho overovania, či sa v budúcnosti podarí legislatívne i prakticky tieto zmeny v oboch krajinách uskutočniť.

Abstrakt

Diplomová práca „Colná správa ako správca daní v Českej republike“ sa zaoberá charakteristikou Colnej správy ČR, organizačnou štruktúrou colných orgánov a ich kompetenciami. Predovšetkým sa venuje problematike správy daní zverených Colnej správe ČR. Po úvodnom definovaní základných pojmov je podrobne opísaná hierarchia colnej správy a zmeny, ktoré v nej nastali od 1.1.2013, spolu s autorkiným hodnotením zavedených zmien. Hlavná časť práce je venovaná správe daní Colnou správou ČR a to konkrétne čiastočnej správe DPH a výhradnej správe spotrebných a ekologických daní. Sú zadané jednotlivé dane a právomoci colnej správy v tejto sfére. Samostatná kapitola sa venuje delenej správe ako ďalšej z funkcií Colnej správy ČR. Nakoniec je popísaný systém správy ciel a daní v Slovenskej republike a prevedená komparácia so systémom v ČR.

Kľúčové slová: Colná správa ČR, clo, daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane, ekologické dane, delená správa, Finančná správa SR.

Abstract

The thesis Customs Administration as a tax administrator in Czech Republic deals with characterization of The Czech Customs Administration, its structure and jurisdiction, mainly with the tax administration. Basic concepts are defined first. Changes in organizational structure of The Czech Customs Administration after 1st January 2013 are described in second chapter, together with author's evaluation of these changes. Main part of the thesis deals with partially administration of VAT and exclusive administration of consumer and ecological taxes. Concrete taxes and competences of The Czech Customs Administration in this area are defined. One chapter is devoted to split administration as a new task of The Czech Customs Administration. Last chapter describes system of customs and taxes administration in Slovak Republic and compares it to the system in Czech Republic.

Keywords: The Czech Customs Administration, custom, VAT, consumer taxes, ecological taxes, split administration, Financial Administration of Slovak Republic.

Zoznam použitých zdrojov a literatúry

Primárna literatúra:

- BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6. upravené vydanie. Praha: C. H. BECK, 2012. 519 s.
- GRÚŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. 3. aktualizované a doplnené vydanie. Praha: LINDE, 2009. 335 s.
- KÁRNÍK, Miroslav. *Colo a celní politika od A do Z*. 1. vydanie. Olomouc: ANAG, 2012. 303 s.
- MATOUŠEK, Pavel, SABELOVÁ, Lenka. *Colo MERITUM*. 1. Vydanie. Praha: ASPI, 2007. 480 s.
- PRIEVOZNÍKOVÁ, Karin. *Colné právo*. 1. vydanie. Košice: Vydavateľstvo Knižné centrum, 2008. 147 s.
- STREŠŇÁK HORVÁTH, Viktória. *Reforma daňovej a colnej správy v SR*. 1. vydanie. Banská Bystrica: Bankovní inštitute vysoká škola Praha, 2013. 80 s.
- ŠPÍRKOVÁ, Taťána a kol. *Tendence daňového a colního práva ve 21. stol.* 1. vydanie. Olomouc: Právnická fakulta, Univerzita Palackého, 2011. 105 s.
- ŠRÁMKOVÁ, Dana a kol. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly*. 1. vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 163 s.
- ŠRÁMKOVÁ, Dana. *Celní právo v prostředí globalizace*. 1.vydanie. Brno: Masarykova univerzita, 2011. 108 s.
- VOLKÁNOVÁ, Zdenka, KLAZAR, Stanislav. *Daně, daňová politika a daňová teorie*. 1. vydanie. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2013. 143 s.

Právne normy ČR:

- Zákon č. 280/2009 Zb., daňový poriadok, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 17/2012 Zb., o Colnej správe Českej republiky, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 235/2004 Zb., o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 353/2003 Zb., o spotrebných daniach, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 261/2007 Zb., o stabilizácii verejných rozpočtov, v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 676/2004 Zb., o povinnom značení liehu

Právne normy SR:

- Zákon č. 199/2004 Z.z., Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 333/2011 Z.z., o orgánoch štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- Zákon č. 652/2004 Z.z., o orgánech štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Zákon č. 479/2009 Z.z., o orgánech štátnej správy v oblasti daní a poplatkov

Internetové odkazy:

- *Daně v celní správě* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 20. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/Stranky/default.aspx>>.
- *Kompetence – čím se zabývá celní správa* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 14. marca 2015]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/onas/kompetence/Stranky/default.aspx>>.
- *Výroční zprávy* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni_2013_Zprava-o-cinnosti-Financni-spravy-CR-a-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.
- *Výroční zprávy* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2013_Informace-o-cinnosti-Celni-spravy-CR-za-rok-2013.pdf>.
- *Obecná část zákona o spotřebních daních, povolovací řízení a doprava* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 25. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/doprava/Stranky/default.aspx>>.
- *Daň z minerálních olejů, barvení a značkování vybraných minerálních olejů a značkování některých dalších minerálních olejů* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 26. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/minerality/Stranky/default.aspx>>.
- *Zelená nafta* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 16. marca 2015]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/minerality/Stranky/ZN.aspx>>.
- *Daň z lihu, pěstíteľské pálení a povinné značení lihu* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/lih/Stranky/default.aspx>>.
- *Daň z piva a daň z vína a mezíproduktů* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/ostatni/Stranky/default.aspx>>.
- *Tabákové výrobky* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 30. mája 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/spotrebni-dane/tabak/Stranky/default.aspx>>.

- *Ekologické dane* [online]. www.celnisprava.cz, nedatované [cit. 19. júna 2014]. Dostupné na <<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/ekologicke-dane/Stranky/default.aspx>>.
- MATOUŠEK, Pavel. *Výkon celní správy a kontrola* [online]. www.law.muni.cz, nedatované [cit. 15. marca 2015]. Dostupné na <https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/Verejnafinancnicinnost/MatousekPavel.pdf>.
- *Finančná správa* [online]. www.financnasprava.sk, nedatované [cit. 2. júna 2014]. Dostupné na <<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava>>.
- *Colné úrady* [online]. www.financnasprava.sk, nedatované [cit. 6. júna 2014]. Dostupné na <<https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/organy-financnej-spravy/colne-urady>>.